

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN FESHİNDE ÜCRETİN KANUNA VE HAKKANIYETE GÖRE BELİRLENMESİ*

DETERMINATION OF FEES ACCORDING TO LAW AND EQUITY IN THE TERMINATION OF THE ATTORNEYSHIP AGREEMENT

Emre CUMALIOĞLU**
Yasemin KALKANCI***
Sena ÖBEK****

Özet: Avukatlık sözleşmesinin ifa dışında sona ermesi durumunda avukatın ücret alacağı Avukatlık Kanunu'na veya hakkaniyete göre belirlenmektedir. Ancak özellikle feshin ücrete ilişkin sonuçları bakımından istikrarlı bir uygulamadan söz etmek mümkün değildir. Çalışmamızda Avukatlık Kanunu'na göre haklı ve haksız fesih kavramları açıklandıktan sonra bu konudaki uyuşmazlıklarda uygulanabilecek genel kurallar ortaya konulacaktır. Söz konusu kurallar Avukatlık Kanunu, Türk Borçlar Kanunu hükümlerine ve Yargıtay içtihadında da göndermede bulunulan hakkaniyet ilkesine göre tespit edilecektir. Ayrıca sadece fesih ile sona erme değil, imkânsızlık, işlem temelinin çökmesi, fesih ihbarı, sözleşme süresinin dolması ve kanun hükmü gereği sona erme gibi haller de ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avukat, Müvekkil, Avukatlık Sözleşmesi, Azil, İstifa, Fesih, Ücret, Hakkaniyet, İmkânsızlık, İşlem Temelinin Çökmesi

Abstract: In the event that an attorneyship agreement is terminated other than through performance, the attorney's entitlement to fees is determined according to the Attorneyship Code or equity. However, it is not possible to speak of a consistent practice regarding the consequences of termination in terms of fees. In our study,

* Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.

** Doç. Dr., Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, emre.cumalioglu@yasar.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3676-4419

*** Arş. Gör. Dr., Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, yasemin.kalkanci@yasar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0225-4632

**** Arş. Gör., Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, sena.obek@yasar.edu.tr ORCID: 0000-0002-8850-227X, Makalenin Gönderim Tarihi: 25.02.2025, Kabul Tarihi: 12.06.2025

after explaining the concepts of justified and unjustified termination according to the Attorneyship Code, the general rules applicable to disputes in this area will be put forward. These rules will be determined in accordance with the Attorneyship Code, the provisions of the Turkish Code of Obligations, and the principle of equity, which is also referenced in Supreme Court's jurisprudence. Additionally, other cases such as termination not only due to notice but also impossibility, frustration, expiration of the contract term, and termination due to an article of a code will be addressed.

Keywords: Attorney at Law, Client, Attorneyship Agreement, Dismissal, Resignation, Termination, Fee, Equity, Impossibility, Frustration

GİRİŞ

Avukatlık sözleşmesinin feshinde avukatın ücret alacağına olup olmayacağı, olacaksa miktarının hangi esaslara göre belirleneceği sorunsalı yargı organlarını oldukça meşgul eden bir konudur. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda¹ (Av. K.) sözleşmenin feshinde avukatın ücret alacağına ilişkin bazı kurallar kabul edilmiştir (Av. K. m.174). Ancak bu kurallar feshin taraflardan yalnızca birinin sorumlu tutulabileceği bir nedenden kaynaklanacağı düşüncesi ile kaleme alınmış, tarafların birlikte sorumlu olabileceği ya da her ikisinin de sorumlu tutulamayacağı nedenlerle sözleşmenin feshinde ücretin ne şekilde tespit edileceği meselesine değinilmemiştir. Ayrıca andığımız yasal düzenleme; sözleşmenin kanunda öngörülen nedenlerle sona ermesi, sonraki ifa imkânsızlığı, işlem temelinin çökmesi ve fesih ihbarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda yetersiz kalabilmektedir. Bu nedenlerle uygulamada hakkaniyete göre ücret kavramı kabul edilmiş ancak bu hususta tutarlı bir yöntem izlenememiştir. Nitekim geçmişe etkili olarak uygulanmaması gereken bu kavram bazı kararlarda tamamlanmış işler bakımından da uygulanmıştır.

Belirtmek gerekir ki Av. K. m.174'ün çözüm tarzı oldukça katıdır. Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre feshin sonucunda avukat tamamlanmamış işler için ya tam ücret alacak ya da hiç ücret alamayacaktır. Yukarıda değindiğimiz gibi bu çözüm şekli feshe neden olan güven ilişkisini zedeleyici ve sözleşme ilişkisine devam etmeyi çekilmez hale getiren olgulardan taraflardan yalnız birinin sorumlu olması halinde makul görülebilir. Ancak başka ihtimallerde adaleti

¹ Resmî Gazete (RG.) 07.04.1969 Sayı (S.) 13168.

sağlayacak çözümün geliştirilmesi gerekir. Yargıtay kararlarındaki hakkaniyete göre ücret bu çözüm için geliştirilmiş önemli bir araçtır fakat yine de herkes tarafından anlaşılabilir şekilde açıklanmaya ve tutarlı şekilde uygulanmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Bilindiği gibi avukatlık sözleşmesi, iş sahibinin ödeyeceği ücret karşılığında avukatın hukuki iş ve işlemleri yapmayı üstlendiği tam iki tarafa borç yükleyen, geçerlilik bakımından şekle tabi olmayan² bir sözleşme olarak tanımlanır.³ Kanımızca ücretin zorunlu öge olması (Av. K. m.163), avukatlığın kamu hizmeti niteliği (Av. K. m.1) ve özel bir kanunda düzenlenmesi sözleşmenin vekalet sözleşmesi niteliğini ortadan kaldırmamaktadır.⁴ Bu nedenle sözleşmenin ifa⁵ dışında özellikle fesihle sona ermesi konusunda Av. K.'da hüküm yoksa 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun⁶ (TBK) vekalet akdine ilişkin hükümlerine başvurmak gerekir.⁷ Bize

² Tarafları arasındaki yazılı olmayan anlaşmalar genel hükümlere göre kanıtlanır (Av. K. m.163/I).

³ 24398 sayılı ve 10.05.2001 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 4667 sayılı Avukatlık Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 76. maddesiyle; 1336 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 11. kısmının başlığı "Avukatlık Sözleşmesi" olarak değişmiş ve 163. maddesi kenar başlığı ile değiştirilerek, avukatlık sözleşmesinin kapsamı düzenlenmiştir. Bununla birlikte; kanunda, avukatlık sözleşmesine ilişkin özel bir tanımlama yapılmamıştır. Sözleşmenin tanımına ilişkin, doktrindeki görüşler için bkz. Raziye Aksu, "Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2016, S. 27, s. 862, 863.

⁴ Zariye Şenocak, "Avukatın Akdi Sorumluluğunun Şartları", *Ankara Barosu Dergisi*, 1998, S. 2, s. 6-8. Av. K. m.172/III'deki "vekalet akdi" ifadesi de sözleşmenin bu niteliğini göstermektedir. Ancak avukatlık sözleşmesi, tam iki tarafa borç yüklemesi gibi nedenlerle vekalet sözleşmesinden farklılık arz etmesinden (Bkz. Veysel Başpınar, Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, Yetkin Yayınevi, Ankara 2004, s. 98, dn. 186.) ötürü bazı yazarlar tarafından *sui generis* bir sözleşme olarak kabul edilir (Haluk Burcuoğlu, "Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti ile İlgili Önemli Bazı Sorunlar" *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2003, S. 49, s. 49). Konuyla ilgili bkz. Aksu, s. 880-885.

⁵ Yargıtay'a göre sözleşmenin borcun ifası ile sona erebilmesi için, sözleşme kapsamındaki tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve sonucunda da vekil edenin, vekili açık ya da örtülü olarak ibra etmesi gerekir. YHGK, T. 04.05.2011, E. 2011/161, K. 2011/276, Lexpera, Erişim: 29.06.2024. Konuyla ilgili olarak ayrıca bkz. Emre Cumalıoğlu/Yasemin Kalkancı/Sena Öbek, "Avukatın Hapis Hakkına İlişkin Yargıtay Kararlarının Eleştirisi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2024, S. 175, s. 325-333, s. 345 vd.

⁶ RG. 04.02.2011 S. 27836.

⁷ Vekalet sözleşmesi niteliğinde gördüğümüz için, sözleşmenin feshine ilişkin sonuçları incelerken Av. K.'da boşluk olması durumunda TBK'nın vekalet sözleşmesine ilişkin hükümlerine ve sonrasında genel hükümlere başvuracağız. Bilindiği gibi vekâlet sözleşmesine ilişkin kurallar, kanunda düzenlenmemiş diğer iş

göre TBK m.514, 126 ve TMK m.4'ten hareketle adil bir çözüme ulaşılabilir. Aslında Yargıtay'ın kabul ettiği "hakkaniyete göre ücret" uygulaması da bu maddelerle uyumludur.

Yargıtay kararlarındaki haklı ve haksız fesih kavramları soru işaretlerine neden olmaktadır. Av. K.'da kullanılmayan bu terimler kararlarda yer alsada hukukumuzdaki diğer sürekli edimli sözleşmeler için kabul edilen anlamdan farklı bir şekilde kullanılmaktadır. Bunun en önemli nedeni diğer sürekli edimli sözleşmelerde haksız feshin sözleşme ilişkisini sona erdirmemesi, vekalet ve avukatlık sözleşmelerinde ise ister haklı ister haksız olsun fesih ile sözleşmenin son bulmasıdır.⁸ İkinci neden ise diğer sürekli edimli sözleşmelerde haklı fesheden sözleşmeyi çekilmez hale getiren olgunun meydana gelmesinde sorumluluğu varsa tazminat ile sorumlu tutulabilirken, avukatlık sözleşmesini haklı feshedenin ücrete ilişkin olumsuz sonuçlardan etkilenmemesidir. Bu durum Av. K. m.174'de tercih edilen ücret odaklı çözüm tarzından kaynaklanmaktadır. Makalemizde bu farklılıklara dikkat çekilerek avukatlık sözleşmesinin feshinin kendine özgü kuraları açıklanacaktır. Bu amaçla yargı kararlarını eleştirirken, haklı-haksız fesih kavramlarını Yargıtay'ın kabul ettiği anlamlarıyla kullanacağımızı belirtmek isteriz.

İncelememize başlamadan önce belirtmek isteriz ki avukatlık sözleşmesinin sona erdirilmesi bakımından Av. K.'da "iş takipten vazgeçme" ve "azil"; TBK m.512'de ise "sona erdirme" terimleri kullanılmış olsa da⁹ biz Yargıtay tarafından da kullanılan "fesih", "azil" ve "istifa"

görme sözleşmelerine de doğrudan doğruya değil fakat, niteliği uygun düştüğü ölçüde kıyasen uygulanır (TBK m.502/II). Uygulanacak hüküm bulunamazsa, bünyesine uygun düştüğü ölçüde, diğer iş görme sözleşmelerine ilişkin hükümler ile genel hükümlerin örnekseme yolu ile uygulanması gerekir. Tabii ki 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (RG. 08.12.2001 S. 24607) (TMK) m.1 uyarınca örf-adet hukukuna başvurulması ve hâkimin hukuk yaratması söz konusu olabilecektir.

⁸ Vekalet sözleşmesinde haklı sebebe dayanmayan azil veya istifa ile hukuki ilişkinin sona erdirebileceğine ilişkin bkz. Özer Seliçi, Borçlar Kanunu'na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1976, s. 142 vd.

⁹ TBK m.512'de yer alan vekalet sözleşmesini sona erdirme hakkının hukuki niteliği ile ilgili görüşler için bkz. Öz Seçer, "Vekâlet Sözleşmesinin Vekâlete Özgü Sebeplerle Sona Ermesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, C. 2, Özel Sayı: Hukuk Fakültesinin Kuruluşunun 5. Yılına Armağan, s. 878-882 (Anılış: Makale); Şaban Kayıhan/Mustafa Ünlütepe, "Vekâlet Sözleşmesinin Kendine Özgü Sona

terimlerini¹⁰ tercih edeceğiz. Ayrıca feshin (istifa ya da azil) haklı nedene dayandığını ifade etmek için “haklı”, haklı nedene dayanmadığını ifade etmek için “haksız” ifadelerine başvuracağız. Hukuki danışmanlık sözleşmesi dahil olmak üzere avukatlık sözleşmesinin taraflarını ise avukat (vekil- iş gören), müvekkil (vekil eden- iş sahibi) olarak anacağız. Çalışmamızda özel olarak belirtilmediği sürece açıklamalarımız bir dava veya icra takibini konu alan avukatlık sözleşmesine ilişkin olacaktır. Yalnızca hukuki danışmanlığa hasrettiğimiz açıklamalarımızda bu husus ayrıca belirtilecektir.

Çalışmamızda; avukatlık sözleşmesi özelinde haklı-haksız fesih kavramlarını genel haklı-haksız fesih kavramları ile karşılaştırarak (II-A-1) ve örneklerle (II-A-2) açıkladıktan sonra avukatlık sözleşmesinin feshinde usul, ispat (II-B-1) konularına ve feshin tamamlanmış işler bakımından ücret alacağına etkisine (II-B-2) değineceğiz. Temeli oluşturan bu bilgi ve değerlendirmelerin ardından; fesih halinde kanuna göre avukatın tam ücret alacağı (II-C-1) ve hiç ücret alamayacağı (II-C-2) durumları inceleyeceğiz. Son kısımda ise hakkaniyete göre ücret ödenmesini gerektiren ihtimalleri (II-D-1, 2) ve hakkaniyete göre ücretin belirlenme esaslarını (II-D-3) açıklayacağız.

I. İNCELEME

A. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİ ÖZELİNDE HAKLI- HAKSIZ FESİH KAVRAMLARI VE AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN HAKLI-HAKSIZ FESHİNE İLİŞKİN ÖRNEKLER

1. Avukatlık Sözleşmesi Özelinde Haklı-Haksız Fesih Kavramları

Hukukumuzda haklı fesih; dürüstlük kuralına (TMK m.2) göre sözleşme ile bağlı kalması beklenemeyen tarafın tek taraflı olarak sözleşme-

Erme Sebepleri”, *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2014, S. 3, s. 179-182; Vedat Buz, “Vekâlet Sözleşmesini Uygun Olmayan Zamanda Sona Erdiren Tarafın Sorumluluğu”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 2022, C. 38, S. 3, s. 378-382.

¹⁰ Avukatlık sözleşmesinin avukat tarafından feshi istifa, müvekkil tarafından feshi azil olarak adlandırılır.

yi sona erdirmesidir.¹¹ Sözleşme ilişkisinin devamını dürüstlük kuralına göre çekilmez hale getiren olgular ise haklı neden olarak adlandırılır.¹² Bu tanımlardan anlaşılacağı gibi feshin haklılığı dürüstlük kuralına ve “çekilmezlik” ölçütüne göre belirlenmektedir.¹³ Feshin salt kanun veya sözleşmedeki bir hakka dayanması haklı sayılması için yeterli olmadığı gibi; fesih kanunda veya sözleşmede tanınan bir hakka dayanmasa da haklı olabilir. Haklı fesih bir fikre göre dürüstlük kuralına,¹⁴ diğer fikre göre kişiliğin korunmasına dayanır (TMK m.23).¹⁵ Fesih hakkı meşru bir menfaate erişmek için amacına uygun kullanılmalı, kötüye kullanılmamalıdır.¹⁶ Haklı feshin temel olan çekilmezlik nedeni objektif olmalıdır ama somut ilişki de dikkate alınır. Bu sebeple fesheden tarafın sözleşmeden kurtulma menfaati ile diğer tarafın ilişkisinin devamındaki menfaati arasında bir değerlendirme yapılmalı,¹⁷ somut olayda sözleşmenin devam ettiği süre, tarafların ortak amaçları gibi hususlar da dikkate alınmalıdır. Sözleşmeyi çekilmez hale getiren neden; sonraki kusurlu imkânsızlık, kötü ifa, temerrüt veya işlem temelinin çökmesi

¹¹ Pınar Altınok-Ormanlı, Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebeple Feshi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011, s. 133; Öz Seçer, Eser Sözleşmesinin İş Sahibi Tarafından Tam Tazminatla Feshi, 2. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2020 (Anılsız: Kitap), s. 70; Emre Cumalıoğlu, TBK, CISG ve Karşılaştırmalı Hukukta Öngörülebilir İhlal, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 41.

¹² Haklı- haksız ayrımı dışında fesih, hangi anda hüküm ifade edeceği bakımından süreli- süresiz-bkz. TBK m.316/II, olağan-olağanüstü (süresiz) fesih, önemli nedenle fesih ve uygun olmayan zamanda fesih (TBK m.512/1/c.2) gibi türlere ayrılır (olağan fesih ve sürekli borç ilişkilerinin fesih dışında sona erme nedenleri için bkz. Altınok-Ormanlı, s. 84 vd.; Seliçi, s. 170 vd. Kira sözleşmesi bakımından önemli nedenle fesih -TBK m.331- için bkz. M. Murat İncoğlu, Kira Hukuku Cilt 1, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015, s. 233 vd.; ayrıca bkz. Fahrettin Aral/Hasan Ayrancı, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Yetkin Kitabevi, Ankara 2012, s. 333 vd.). Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 29. Baskı, Legem Yayınevi, Ankara 2024, s. 1424.

¹³ Seliçi, s. 192; Barış Demirsatan, Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Sözleşmenin Haksız Olarak Sona Erdirilmesi, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011, s. 272; Suat Sarı, Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi, Beşir Yayınevi, İstanbul, 2004, s. 170; Eren, Genel, s. 1425.

¹⁴ Bkz. Seliçi, s. 186 vd.; Sarı, s. 167.

¹⁵ Seliçi, s. 203.

¹⁶ Altınok-Ormanlı, s. 116.

¹⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Şener Akyol, Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995, s. 21.

¹⁸ Demirsatan, s. 272; Eren, Genel, s. 1426.

olabilir.¹⁸ Haksız fesih ise dürüstlük kuralına uygun olmayan feshittir. Fesih hakkı kanun veya sözleşmede tanınsa dahi kötüye kullanılmışsa veya dürüstlük kuralına göre sözleşme çekilmez hale gelmemişse fesih haksızdır. Kural olarak haksız fesih hiçbir sonuç doğurmaz,¹⁹ sözleşme devam eder. Ancak haksız fesih beyanı ile güven ilişkisi zedelenmişse diğer taraf haklı nedenle sözleşmeyi feshedebilir.

Avukatlık (ve vekalet) sözleşmesi ise diğer sürekli edimli sözleşmelerden farklı olarak haklı ya da haksız olmasına bakılmaksızın fesih beyanı ile sona erer (TBK m.512/I/c.1). Bunun nedeni vekalet ilişkisinin sıkı bir güvene dayanmasıdır. Avukat ve müvekkile tanınan bu hakka “yasal fesih hakkı” (Av. K. m.174/I-II ve TBK m.512/I/c.1) denir. Bunun sonucunda sözleşmede düzenlenmese de salt bir tarafın ilişkiyi devam ettirmek istememesi halinde süre sınırı olmadan²⁰ fesih beyanı ile sözleşme sona erer.²¹ Avukatlık sözleşmesinde düzenlenen bir hüküm ile yasal fesih hakkının sınırlandırılması kesin hükümsüzdür.²² Örneğin, işin avukatın beklediği kadar kolay ya da müvekkilin

¹⁸ Selici, s. 194, 195.

¹⁹ Şeref Ertaş, “Bir Sözleşmenin Haklı ve Haksız Feshinin Sonuçları”, Prof. Dr. Bilge Öztan’a Armağan, Turhan Yayınevi, Ankara 2008, s. 392.

²⁰ “...BK 396/1 maddesine göre vekillikten istifa her zaman mümkün olup bu istifa vekalet ilişkisini ileriye doğru sona erdiren bozucu ve yenilik doğuran bir işlemdir. Vekilin istifa hakkını her zaman kullanması mümkündür.” Y. 13. HD, T. 05.07.2005, E. 2005/2956, K. 2005/11493; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 29.04.1993, E. 1993/3419, K. 1993/3651, Legalbank, Erişim: 29.06.2024. Sürekli borç doğuran avukatlık sözleşmesi belirlenen sürenin dolması dışında, tarafların anlaşmasıyla (fesih sözleşmesi) ya da taraflardan birinin bozucu yenilik doğuran bir işlem niteliğindeki fesih beyanıyla sona erer (fesholunur).

²¹ Vekalet sözleşmesi bakımından ileri sürülen bir fikre göre; roman yazma, reklam kampanyası düzenleme, taşınmazların idaresi gibi, bazı vekâlet ilişkileri TBK m.512’ye göre değil ancak önemli bir nedenin varlığı durumunda feshedilebilecektir. Cevdet Yavuz, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt 2, Güncellenmiş ve Yenilenmiş 11. Baskı, (Haz. Cevdet Yavuz/Faruk Acar/Burak Özen), Beta Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 1279.

²² “...Nitekim Borçlar Kanunu’nun 396. maddesinde “vekaletten azil ve ondan istifa, her zaman caizdir.” hükmü bulunmakta olup, emredici nitelikteki bu hüküm gereğince müvekkil, vekilini her zaman azletmek hakkından, vekil de her zaman istifa edebilmek hakkından önceden vazgeçemez. Bunun aksini öngören sözleşmeler geçersiz olduğu gibi, istifa ve azil hakkını zorlaştıran kararlaştırmalar da geçersizdir.” Y. 13. HD, T. 16.05.2013, E. 2013/8249, K. 2013/12850; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 01.06.2009, E. 2008/14644, K. 2009/7541; Y. 13. HD, T. 24.01.2012, E. 2012/5455, K. 2012/88; Y. 13. HD, T. 16.09.2015, E. 2014/36673, K. 2015/27125, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

umduğu gibi kazançlı olmaması haklı bir neden olmasa da²³ bu hususa dayanılarak fesih beyanında bulunulmasıyla sözleşme sona erer ve fesheden feshin ücrete ilişkin olumsuz sonuçlarını üstlenir.

Bu önemli farklılık dışında, genel olarak haklı fesihte feshedenin tazminat ödemesi ve/veya sözleşme devam etseydi hak edeceği ücreti/bedeli hak edememesi söz konusu olabilir. Nitekim fesih sözleşme ilişkisi çekilmez hale geldiği için haklı olsa da çekilmezlik feshedenin sorumlu tutulabileceği bir nedenle ortaya çıkmış olabilir. Avukatlık sözleşmesinde ise durum farklıdır çünkü Yargıtay bu sözleşmede feshin haklılığını genel haklı fesihten ayrıran ölçütlere göre tespit etmektedir. Bu nedenle haklı-haksız fesih terimleri farklı kullanılmakta, ücrete ilişkin sonuçlar haklı fesihte fesheden, haksız fesihte ise diğer taraf lehine olmaktadır. Örneğin, haklı azilde avukat hiç ücret alamazken haklı istifada ise müvekkil henüz işler tamamlanmamış olsa bile tam bir ücret ödemek zorunda kalmaktadır.

Avukatlık sözleşmesinin feshindeki bu özelliği şu şekilde açıklayabiliriz. Bilindiği gibi Av. K.'da haklı nedene ilişkin bir düzenleme yoktur.²⁴ Yalnızca Kanunun 174. maddesindeki haklı sebep, işi takip-ten vazgeçme, azil, kusur terimleri ile vekaletle ilişkin kurallar ve genel hükümlerden hareketle Yargıtay içtihadı oluşmuştur. Bu içtihadta feshin haklılığı tespit edilirken öncelikle, diğer sürekli edimli sözleşmelerde olduğu gibi çekilmezliğin mevcudiyeti aranır, çekilmezlik yoksa fesih haksızdır. Ancak genel haklı- haksız fesih kavramlarından farklı olarak, çekilmezlik feshi tek başına haklı kılmaz. Haklı-haksız azil ve istifa, feshe neden olan (güven ilişkisini zedeleyici) çekilmezlik olgusundaki sorumluluğa, kararlardaki ifadelerle " tarafların kusur ve ihmallerine" göre tespit edilmiştir. Bu tespit sonucunda Av. K. m.174 dikkate alınarak haklı istifa ve haksız azilde avukata tam ücret ödeneceği, haksız istifa ve haklı azilde ise hiç ücret ödenmeyeceği kabul edilmiştir. Öyleyse sözleşme ilişkisini dürüstlük kuralına göre çekilmez hale getiren olgunun ortaya çıkmasında sorumluluğu bulunan taraf feshin ücrete ilişkin olumsuz sonuçlarına katlanacaktır.²⁵

²³ Seliçi, s. 196, 197.

²⁴ Konuyla ilgili bkz. Sarı, s. 191, dn. 154; Ezgi Turan Fühner, Avukatın Azli ve Haksız Azlin Hukuki Sonuçları, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 96.

²⁵ Haklı feshe sebep teşkil eden olgunun ortaya çıkmasında beyan sahibinin de kusuru olsa dahi olgunun haklı sebep niteliği ortadan kalkmaz. Bkz. Seliçi, s. 198.

Diğer yandan Yargıtay kararlarında net şekilde esasları belirlenmemiş olan hakkaniyete göre ücret kavramı da kullanılmaktadır. Çalışmamızda açıklayacağımız gibi, çekilmezlik olgusunun belirmesinde tarafların sorumlu olmaması ya da her ikisinin de sorumluluğunun bulunması hallerinde haklı-haksız fesihden farklı olarak ücret hakkaniyete göre ödenmelidir.

Görüldüğü gibi avukatlık sözleşmesi bakımından Yargıtay kararlarında geçen haklı-haksız fesih kavramları, genel haklı-haksız fesih kavramları ile tam olarak örtüşmemektedir. Bu farklılığın büyük teorik önemi olsa da amacı feshin ücrete ilişkin sonuçlarını açıklamak olan çalışmamızda kararları eleştirirken haklı-haksız fesih kavramlarını Yargıtay'ın kabul ettiği şekilde kullanacağız.

2. Avukatlık Sözleşmesinin Haklı- Haksız Feshine İlişkin Örnekler

Yargıtay kararlarını ve öğretideki görüşleri²⁶ göz önünde bulundurduğumuzda; müvekkilin, avukata hukuka veya ahlâka aykırı talimat vermesi, ona kötü davranması, hakaret etme biçimde suç teşkil eden bir eylemde bulunması, avukata yanıltıcı bilgi veya belge sunması, mali yükümlülüklerini (ücret,²⁷ avans, masraf²⁸) tam ve zamanında yerine getirmemesi, işin yapılmasını engellemesi,²⁹ başka bir avukata

²⁶ Ayrıca bkz. K. Emre Gökyayla, *Avukatlık Sözleşmesinin Avukatın Azli ve İstifasıyla Sona Ermesi*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007, s. 77 vd.; Aydın Zevkliler/Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 20. Baskı, Turhan Kitabevi, İstanbul 2020, s. 675; Songül Karateke, *Avukatlık Sözleşmesinde Ücret*, Turhan Yayınevi, Ankara 2006, s. 132; Murat Aydın, *Avukatlık Ücreti*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 7. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020, s. 132.

²⁷ "...Davalı tarafından davacıya yollanan mail ile davalının davacıya ödeme yapamayacaklarını ve bu nedenle şahsı ya da şirket adına açılmış ya da açılacak davaların tümüne ilişkin olarak hukuki bir girişimde bulunmamalarını açıkça belirttiği, davacı avukatın yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirdiği bu haliyle davacı avukatın istifasının haklı olduğu anlaşılmaktadır." Y. 13. HD, T. 16.11.2015, E. 2014/15124, K. 2015/33136, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

²⁸ Yavuz, s. 1331; Aydın, s. 153. Avukata yargılama masraflarının ödenmemesinin haklı istifa sebebi olduğu yönünde bkz. Y. 13. HD, 28.04.2016, E. 2015/5276, K. 2016/11823, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

²⁹ "...dava konusu alacağın, üçüncü kişiye temlik edilmesi nedeniyle, davacı yanın vekalet görevi de temlik tarihi itibarıyla fiilen sona ermiş bulunduğundan, başka bir ifade ile vekilin artık işe devam etme olanağı mevcut olmadığından davacı yanın istifası haklıdır." Y. 13. HD, T. 31.05.2016, E. 2015/9461, K. 2016/13998; "...

sözleşmeye aykırı olarak vekalet verilmesi³⁰ avukat bakımından *haklı istifa* nedenlerine örnek olarak gösterilebilir.

Diğer yandan avukatın; avansın ve yaptığı masrafların ödenmesini istemesi,³¹ davadan feragat için iş sahibinden talimat istemesi,³²

Oysa ki davalı tarafından davacıya gönderilen yazılarda herhangi bir açıklamaya yer verilmeden dosyalar istenmiş ve davacının dosyalardaki vekalet ücreti alacağının tahsili engellenmiştir. Nitekim aynı doğrultuda olan bilirkişi raporlarında dava dilekçesinde belirtilen tüm dosyalar yönünden vekalet ücreti hesabı yapılmış, davacı vekilin görevini gereği gibi yerine getirdiği, istifasının haklı olduğu açıklanmıştır. Bu durumda mahkemece, davacının istifa tarihi itibarıyla vekalet ücreti alacağının taraflar arasında düzenlenen sözleşme hükümlerine göre tespiti için bilirkişiden ek rapor yada yeni bir bilirkişi heyetinden rapor aldırılarak davacıya yapılan ödemelerle karşılaştırılmak suretiyle sonucuna göre bir hüküm kurulması gerekirken..." Y. 13. HD, T. 12.05.2016, E. 2016/5061, K. 2016/13010; "...Davacı avukatın ilamın icrası ile yetkisinin elinden alınması aynı zamanda ahzuka kabz yetkisinden azil niteliğindedir. Aksi düşünülse bile bu davranış davacı yönünden güven ilişkisini sarsıcı ve haklı istifa nedenidir." Y. 13. HD, T. 23.03.2012, E. 2011/14314, K. 2012/7824, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

³⁰ "...Davalı, Avukatlık Kanunu'nun 172.maddesi gereğince davacının yazılı muvafakatini almadan, davacının takip ettiği davaya bakma görevini başka bir avukata vermiş, davacının iddiasına göre de 02.11.2004 tarihli duruşma öncesinde kendisini durumdan telefon ile haberdar etmiştir. Bu durum davacının işi bırakması için haklı bir neden oluşturmaktadır..." YHGK, T. 30.01.2013, E. 2012/13-691, K. 2013/173, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

Ancak bu durumda Yargıtay istifa eden avukatın makul sürede davadan çekilmesi gerektiğini belirtmektedir. "...davacı dava dilekçesinde, bilgisi ve rızası dışında başka bir avukatın görevlendirildiği gerekçesiyle haklı olarak istifa ettiğini ileri sürmüş ise de mahkemece bu konuda yeterli bir araştırma ve inceleme yapılmamıştır. Öncelikle davacının istifasının haklı olup olmadığı üzerinde durulmalı, başka avukata vekalet verildiğini öğrendikten sonra makul sürede Avukatlık Kanunu'nun 172. maddesi uyarınca çekilip çekilmediği hususu araştırılmalı, makul sürede çekilmediği tespit edildiği takdirde ücret isteyemeyeceği göz önünde bulundurularak karar verilmelidir. Yapılacak inceleme sonunda istifanın haklı olduğu kanaatine varılırsa, bu defa taraflar arasında düzenlenen sözleşmenin geçersiz olduğu ve davacı avukatın ancak takip ettiği işlere dava veya icra takip tarihlerinde yürürlükte bulunan Avukatlık Kanunu hükümleri gereğince ücreti belirlenmelidir." Y. 13. HD, T. 12.05.2009, E. 2009/5197, K. 2009/6457, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

³¹ "...Avukatların masraflarının müvekkilden karşılanacağını Avukatlık Kanunu'nun 173/3. maddesinde yer aldığı avukatın masraf istemesinin tabi olduğu ve masraf istediğinden ötürü azlin haklı sayılamayacağı istediği masrafların ödendiğine ilişkin makbuz ve belge sunulmadığı bu konudaki soyut tanık beyanlarına itibar olunamayacağı anlaşıldığından azilnamenin haksız olduğu sonucuna varılmıştır." Y. 13. HD, T. 16.10.2008, E. 2008/5679, K. 2008/11903, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

³² "...müvekkili adına bir haktan feragat edecek olan avukatın yazılı talimat istemesi sonuçta hesap vermekle yükümlü olan vekilin bu sorumluluğunun ispatı için gerekli olduğundan bu sebeple yapılan azil haksızdır." Y. 13. HD, T. 29.12.2008, E. 2008/8383, K. 2008/15824, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

ücretini talep etmesi üzerine gerçekleştirilen³³ azil haksız görüldüğü gibi icrada satış işlemleri bittikten sonra avukatın ücretini ödememek için azledilmesinin,³⁴ feshi ihbar süresine uyulmamasının³⁵ da yapılan azli haksız kılacağı belirtilmiştir.

Haklı istifa ve haksız azle ilişkin bu örneklerden de görüleceği üzere, sözleşmenin çekilmez hale gelmesinde yalnızca müvekkilin sorumlu olduğu ya da çekilmezlik olmamasına rağmen müvekkilin sözleşmeyi feshettiği durumlarda avukat tamamlanmamış işler bakımından tam ücrete hak kazanabilmektedir.

Haklı azle ise avukatın; davayı zamanında açmaması, takip etmemesi, birbirini takip eden duruşmaların birçoğuna girmemesi, takibe konulması için verilen senetleri kaybetmesi, verilen delilleri sunmaması,³⁶ müvekkilin yazılı talimatı olmadığı hâlde onun aleyhine olan karara karşı istinafa veya temyize başvurmaması³⁷ gibi özen

³³ Y. 13 HD, T. 13.05.2010, E. 2010/15493, K. 2010/6763, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

³⁴ YHGK, T. 03.11.2010, E. 2010/13-571, K. 2010/550, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

³⁵ "...Ne var ki, vekalet sözleşmeleri karşılıklı güvene dayanan bir sözleşme olup, güven sözleşmenin en önemli bir özelliğini teşkil eder. Bu nedenle taraflardan her biri sözleşmeyi her zaman için fesih edebilir. Yani vekaletten istifa ve azil BK'nın 396/1. maddesi gereği her zaman için mümkündür. Ne var ki, azil haksız ise, davacı kalan süre sonuna kadarki ücretin tamamına hak kazanır. Davalı kooperatifin feshi ihbar süresine uymadan sözleşmeyi fesih etmesi, haksız fesih ve azil niteliğindedir. Bu nedenle davacı, 2004 yılı ücretinin tamamını bir önceki yıl ücretine göre istemeye hak kazanmıştır. Ancak BK'nın 390 ve 325. maddeleri uyarınca davacının işi yapmadığından dolayı tasarruf ettiği yahut diğer bir iş ile kazandığı ve kazanmaktan kasten feragat ettiği şeylerin ücretinden indirilmesi gerekir." Y. 13. HD, T. 14.01.2008, E. 2007/8188, K. 2008/253, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

³⁶ "...Davacı avukatın müvekkilinin dosyaya sunulması için davanın başında verdiği delilleri dosyaya sunmadığı, müvekkili ile tartışma sonrası birlikte girdikleri celsede mahkemeye verdiği sabit olduğuna göre müvekkilinin talimatını yerine getirmemesi nedeniyle davalının güveninin sarsıldığı, duruşma çıkışı tartışma sonrası da davacıyı azlettiği anlaşılmaktadır. Davacı avukat takip ettiği dava ile ilgili olarak özen ve ihtimalla takip etmek ve müvekkiline düzenli ve doğru bilgi vermekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen davacının azli haklı sebebe dayanmaktadır. Azilin haklı olması halinde kural olarak davacı ücreti vekâlet isteyemez." Y. 13. HD, T. 28.01.2010, E. 2009/10309, K. 2010/751, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

³⁷ "...Vekil genellikle üzerine aldığı işi doğruluk kurallarına uygun biçimde özenle yapmalıdır. Mesleğin gerektirdiği uzmanlığın bütün gereklerini kullanmalıdır... temyiz süresini geçirdikten sonra temyiz yoluna başvurusu veya hiç başvurmamış olması, olayların akışına ve gerçekleşme biçimine göre kusurlu davranış-

borcu ihlalleri,³⁸ müvekkil adına tahsil edilmesi gereken parayı zimmetine geçirmesi,³⁹ çekmiş olduğu teminatı müvekkile iade etmemesi⁴⁰ şeklinde somutlaştırılabilecek sadakat borcunu yerine getirmediği durumlar,⁴¹ dava-takip devam ederken fahiş miktarda ücret istemesi şeklinde ortaya çıkabilecek güven sarsıcı davranışları,⁴² müvekkili

tır.” YHGK, T. 11.04.2007, E. 2007/13-198, K. 2007/199; Ayrıca bkz. Y. 13. HD, T. 06.06.2016, E. 2015/33065, K. 2016/14295, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

³⁸ Fazlaya ilişkin hakkı saklı tutmadan dava açmak (Y. 13. HD, T. 12.03.2012, E. 2011/19209, K. 2012/10028, Nak. Haşim Mısır, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücret Soru-Cevap, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 380, Ankara 2020, s. 7), üstlenilen davayı takip etmemek (Y. 13. HD, T. 19.12.1995, E. 1995/11369, K.1995/11467, Kazancı, Erişim: 29.06.2024.), davaya sadece cevap dilekçesi sunup üst üste iki duruşmaya katılmamak (Y. 13. HD, T. 12.03.2013, E. 2012/23911, K. 2013/6083, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.), duruşmalara mazeretsiz olarak katılmayarak dosyanın iki kez işleminden kaldırılmasına neden olmak (Y. 13. HD, T. 22.04.2014, E. 2013/31516, K. 2014/12805, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.), arka arkaya geçerli bir neden göstermeden mazeret dilekçeleri göndermek (Y. 13. HD, T. 29.01.2009, E. 2008/8891, K. 2009/787, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.), yaptığı işin hesabını tam ve eksiksiz vermemek (Y. 3. HD, T. 11.03.2013, E. 2013/2995, K. 2013/3972, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.), idari yargıda açılması gereken davayı adli yargıda açmak (Y. 13. HD, T. 16.11.2017, E. 2017/7677, K. 2017/11211, Lexpera, Erişim: 30.12.2024) bu hususta ifade edilebilecek diğer örneklerdir.

³⁹ Y. 4. HD, T. 09.11.1973, E. 10609, K. 9207 (Nak. Turgut Uygur, Açıklamalı - İctihatlı Borçlar Kanunu, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku, Cilt 8, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010, s. 9033-9034).

⁴⁰ Y. 13. HD, T. 29.05.2012, E. 2012/9334, K. 2012/13861, Kazancı, Erişim: 30.12.2024.

⁴¹ “...davacı avukatın, vekil olarak borçları BK’nın 389 ve devamı maddelerinde gösterilmiş olup, öncelikle vekil BK’nın 390. maddesine göre müvekkiline karşı vekaleti sadakat ve özen ile ifa etmekte yükümlüdür. Vekil sadakat borcu gereği olarak müvekkilinin yararına olacak davranışlarda bulunmak, ona zarar verecek davranışlardan kaçınmak zorunluluğundadır. Şayet vekili görevini yerine getirirken gerekli özen ve dikkati göstermemiş sadakatle vekaleti ifa etmemiş ise, vekil edenin vekilini azli haklıdır. Avukatlık Kanunu’nun 174. maddesi hükmüne göre azil haklı ise avukatlık ücretinin ödenmesi gerekmez, haksız azil halinde ise ücretin tamamına avukat hak kazanır.” Y. 13. HD, T. 24.04.2006, E. 2005/16998, K. 2006/6398, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

⁴² “...Vekil-vekil eden arasında bulunan vekalet sözleşmesinin temel dayanağı güven ve saygı ilişkisidir. Güven sarsıcı harekette bulunulması sonucu ilişkinin sarsılması, buna da davacı tarafın tutum ve davranışının yol açması halinde azil haklıdır. Davacı avukat, vekalet akdi devam ederken, takip ettiği icra dosyasının akıbetini ve sonuçlanmasını beklemeden gönderdiği ihtar ile aralarındaki yazılı sözleşme ile kararlaştırılan ücretten çok daha fahiş vekalet ücreti talep ederek, davalılar aleyhine bu ücretlerin tahsili için azilden önce eldeki davayı açarak, arasındaki vekalet akdinin esaslı unsurlarını ihlal etmiştir. Bu nedenle davalıların savunmasında belirttiği gibi davacıyı azletmesi, haklıdır.” Y. 13. HD, T. 21.01.2010, E. 2009/6471, K. 2010/422, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmemesi,⁴³ yanlış yönlendirmek suretiyle müvekkili aleyhine sonuçlanan gereksiz davalar açması,⁴⁴ muaccel olmamış ücretini ilk tahsilattan tahsil etmesi⁴⁵, hapis hakkını usulüne uygun kullanmaması,⁴⁶ hakkında rüşvet alma ve

⁴³ Müvekkili lehine verilen kararı en kısa sürede müvekkile bildirip yatırılması gereken masraflar konusunda bilgilendirme yükümlülüklerini yerine getirmemek (Y. 13. HD, T. 12.02.2008, E. 2007/11708, K. 2008/1869, Kazancı, Erişim: 30.12.2024), vekaleten tahsil edilen miktarı müvekkile bildirmeyip uhdede tutmak (Y. 13. HD, T. 30.05.2018, E. 2016/23496, K. 2018/6396, Legalbank, Erişim: 30.12.2024) halleri bu hususta örnek verilebilir.

⁴⁴ "...Öncelikle belirtmek gerekir ki, davacı avukatın davalı müvekkilini yanlış şekilde yönlendirmek ve yanıltmak suretiyle gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne iç hukuk yollarını tüketmeden ve gerekse Yasama Meclisine karşı yasa çıkartmadığından bahisle müvekkili aleyhine sonuçlanan gereksiz davalar açtığı anlaşıldığı gibi az yukarıda açıklanan ve 16.05.2005 tarihli sözleşme ile de kuru taahhütlerden öteye geçmeyecek ve avukatlık görevi ile bağdaşmayacak aynı anda birçok taahhüdü içerisinde barındıran vaatlerde bulunmak suretiyle müvekkilini oyalama ve yanıltmaya yönelik tavrını sürdürmüş, bununla da kalmayıp, bizzat kendisinin de katıldığı davalı kooperatifin 08.01.2006 tarihli genel kurul toplantısında yaşanan mevcut maddi sıkıntılar nedeniyle açılan eldeki kısmi davaların ıslah ya da ek dava yoluyla harçlandırılmayacağı hüküm altına alınmış olmasına rağmen, henüz ıslah ya da ek dava açılması aşamasına dahi gelmemiş az yukarıda zikredilen dava dosyaları yönünden de davalıya 26.08.2006 tarihli ihtarnamesini göndererek verilen süre içerisinde harç ve masrafların ikmal edilmemesi ve ek dava ve ıslah imkanı sağlanmaması durumunda açılmış ve açılacak davalar yönünden vekalet ücreti alacaklının dava yolu ile tahsil edileceğini bildirmiştir. Oysa ki BK. 390 ve devamı maddeleri hükümlerine göre vekalet ilişkisi karşılıklı güvene dayalı bir ilişki olup, vekilin üstlendiği görevini ve yapacağı işi doğruluk ve özenle yerine getirmesi zorunludur. Davacı avukat, bu kuralı da ihlal etmek suretiyle davalı müvekkiline az yukarıda zikredilen ihtarnamesini göndererek henüz hak etmediği vekalet ücretleri yönünden verilen süre içerisinde harç ve masrafların ikmal edilmemesi halinde dava açacağını bildirmekle müvekkilinin kendisine olan güvenini de sarsmıştır. Açıklanan tüm bu durumlar birlikte değerlendirildiğinde davalının davacıyı haklı nedenlerle vekillik görevinden azletmiş bulunduğu kabulü zorunludur." YHGK, T. 25.11.2009, E. 2009/13-482, K. 2009/556; Ayrıca bkz. YHGK, T. 15.07.2009, E. 2009/13-290, K. 2009/350, Kazancı, Erişim: 30.12.2024, Kazancı, Erişim: 30.12.2024.

⁴⁵ "...somut olayda; davalının, icra takibinin devamı esnasında alacağın tamamen tahsili sağlanmadan, henüz muaccel hale gelmemiş olan karşı yan vekalet ücreti alacağını icra dosyasına yatırılan ilk kısım paradan tahsil etmesi usul ve yasaya aykırı olup, azil işleminin haklı olduğu anlaşılmaktadır." Y. 13. HD, T. 28.11.2013, E. 2013/1604, K. 2013/29439, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁴⁶ "...somut olay değerlendirildiğinde, davalı avukatlar tarafından takip edilen dava dosyası henüz derdest iken ve vekalet ücreti alacağı henüz muaccel hale gelmediği halde, makul ölçüyü aşar şekilde davacı talebi gözetilerek 6.653 TL. Gibi bir meblağın hapis hakkı olarak elde tutulması ve hesap verilmemesi davalının güvenini sarsıcı nitelikte sayılmalıdır. Dolayısıyla davacı tarafından da-

verme suçundan soruşturma açılıp iddianame düzenlenmiş olması⁴⁷

valıların 20.6.2006 tarihinde azledilmesi haklı nedene dayanmaktadır. Avukatlık Kanunu'nun 174/2. maddesi hükmüne göre avukat kusur veya ihmali nedeniyle azil edilmiş yani azil haklı ise ücretinin ödenmesi gerekmez." Y. 13. HD, T. 23.09.2010, E. 2009/16245, K. 2010/11921; "...Avukatlık Kanunu'nun 166. maddesinde tanımlanan hapis hakkı, sadece vekalet ücreti alacakları ve yapılan giderler oranında kullanılabilir. Avukatın, müvekkili nam ve hesabına tahsil etmiş olduğu alacak ve değerlerden, ücret ve masraf alacağından fazla bir miktarını "hapis hakkı" adı altında elinde tutması, bu hakkın yasaya konuluş amacına aykırı olduğu gibi, avukatlık meslek kurallarına da aykırıdır. Aynı şekilde hapis hakkını kullanan avukatın, müvekkilin nam ve hesabına tahsil ettiği alacakları geciktirmeksizin ... sahibine bildirmesi, hangi işten dolayı ve ne miktarda ücret ve masraf alacağı olduğunu açıklaması ve konu ile ilgili karşı tarafı bilgilendirdikten ve gerektiği durumlarda yapılacak hesaplaşmadan sonra, alacağı oranında hapis hakkını kullanması gereklidir. Esasen bu durum, avukatın müvekkiline hesap verme yükümlülüğünün de tabii bir sonucudur. Nitekim, Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesinde, "Avukatlar, yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler." hükmü, Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları'nın 43. maddesinde de, "Müvekkil adına alınan paralar ve başkaca değerler geciktirilmeksizin müvekkile duyurulur ve verilir." hükmü bulunmaktadır. Öte yandan avukat, ancak muaccel olan vekalet ücreti alacakları yönünden hapis hakkını kullanabilir. Yasada avukatlık ücretinin ne zaman muaccel olacağı konusunda açık bir hüküm bulunmamakla beraber, Avukatlık Kanunu'nun 171/1 maddesinde düzenlenen "Avukat üzerine aldığı işi kanun hükümlerine göre ve yazılı sözleşme olmasa bile sonuna kadar takip eder." ve "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi"nin 2. maddesinde düzenlenen "...avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, ... ve işlemler ücreti karşılığıdır." Hükümleri gereğince vekalet ücreti alacağının, üstlenilen işin bitmesi ile muaccel hale geldiğinin kabulü gerekir. Bu kabule göre avukat, aksine sözleşme yoksa, işi sonuna kadar takip edip sonuçlandırmadan ücretini isteyemeyeceği gibi bu noktada hapis hakkını da kullanamaz." Y. 13. HD, T. 05.10.2010, E. 2010/2876, K. 2010/12681, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır);

"...Özen yükümlülüğü bulunan avukatın hapis hakkını kullanırken karşı tarafı bilgilendirmesi gerekirken davalı-karşı davacı avukat bu konuda davacı-karşı davalı tarafı bilgilendirmemiştir. Hal böyle olunca davalı karşı davacı avukatın haklı nedenlerle azlediğinin kabulü gerekir." Y. 13. HD, T. 01.03.2018, E. 2016/18841, K. 2018/2673, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

⁴⁷ "...Davacının sözleşmesi 01.10.2010 tarihli yazı ile feshedilmiş olup, ilgili yazıda ... Cumhuriyet Başsavcılığınca rüşvet alma ve verme suçundan soruşturma açılarak iddianame düzenlenmiş olması fesih nedeni olarak gösterilmiştir. ... Cumhuriyet Başsavcılığının davacı hakkında düzenlemiş olduğu iddianamede, diğer şüphelinin yapmaması gereken bir iş için bilgisayar talep ederek rüşvet istediği, davacının da bunun karşılığında rüşvet verdiği belirtilerek cezalandırılmaları istenmiştir. Davalının fesih sebebi olarak gösterdiği söz konusu iddianame güven

durumlarında olduğu gibi müvekkilin güveninin sarsılmasına neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınmaması⁴⁸ örnek verilebilir.⁴⁹ Görüldüğü gibi, haklı fesih örnekleri; avukatın kanundan doğan yükümlülüklerine, meslek etiğine aykırı ve güven ilişkisini zedeleyen davranışlardır.

Avukatın üzerine aldığı işi kanun hükümlerine göre ve yazılı sözleşme olmasa bile sonuna kadar takip etmesi gerektiğinden (Av. K. m.171/I); bir gerekçe olmadan yalnızca öyle istediği için,⁵⁰ işler tamamlanmadan önce ücret ödenmediği gerekçesiyle istifası⁵¹ aksine

sarsıcı nitelikte olup, fesih ve azil işleminin haklı olduğunun kabulü gerekir." Y. 13. HD, T. 15.03.2018, E. 2016/19132, K. 2018/3123, Kazancı, Erişim: 30.12.2024.

⁴⁸ "...avukat, üzerine aldığı işi özenle ve müvekkili yararına yürütüp sonuçlandırmakla görevli olduğu gibi, müvekkilinin kendisi hakkındaki güveninin sarsılmasına neden olacak tutum ve davranışlardan da titizlikle kaçınmak zorundadır. Aksi halde avukatına güveni kalmayan müvekkilin avukatını azletmesi halinde azlin haklı olduğunun kabulü gerekir." Y. 13. HD, T. 30.04.2020, E. 2018/1838, K. 2020/3638, Kazancı, Erişim: 30.12.2024.

⁴⁹ Ayrıca bkz. Mehmet Akif Tutumlu/Murat Usta, Vekalet Ücreti Davası, Seçkin Yayınevi, Ankara 2017, s. 140 vd.

⁵⁰ Bkz. Özcan Günergök, Avukatlık Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 148; Yasemin Bağlı Tahiroğlu, Hukuk Yargılamasında Vekâlet Ücreti, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019, s. 146; Karateke, s. 132; "...Olayımızda davacı avukatın kendi kişisel arzusu ve serbest iradesiyle sözü edilen 174. maddedeki anlamda azilden önce vekaletten istifa ettiği (çekildiği) dosyadaki delil ve belgelerle kanıtlanmıştır. Bu durumda 174. madde uyarınca davacı avukat müvekkili davalıdan hiçbir ücret isteyemez." Y. 13. HD, T. 29.04.1993, E. 1993/3419, K. 1993/3651, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

⁵¹ "...vekalet ilişkisinin 25.04.2012 tarihli istifa ile sona erdiği, davacı avukatın istifa ettiği tarih itibariyle davalının vekili olarak takip ettiği davaların hiç birisinin sonuçlanmadığı halen derdest olduğu anlaşılmaktadır. Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre, iş sonuçlandırılmadan avukatlık ücreti talep edilemeyeceğinden davacının vekalet ücreti ödenmediği iddiasıyla istifa etmesi haksızdır." Y. 13. HD, T. 03.12.2014, E. 2014/8012, K. 2014/38228; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 19.02.2014, E. 2014/899, K. 2014/4369; "...Davacılar ile davalı arasında vekalet ücretine ilişkin yapılmış bir sözleşme olmadığı gibi davacı tarafından takip edilen dava ve icra takipleri yönünden tahakkuk edecek vekalet ücretlerinin bu dava ve icra takipleri sonuçlanmadan önce ödeneceğinin kararlaştırıldığını davacı taraflarca ispat edilememiştir. Bu durumda davacı avukatlar yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler kapsamında sonuçlanmayan işler yönünden vekalet ücretinin ödenmesini talep edemeyecektir. Nitekim istifa tarihi itibariyle davacı tarafından takip edilerek sonuçlandırılan bir dava ve icra takibi bulunmadığından davacının vekalet ücreti ödenmemesi nedeniyle istifa etmesi haklı nedene dayanmamaktadır." Y. 13. HD, T. 01.04.2013, E. 2012/13331, K. 2013/8159, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

sözleşme olmadıkça haksız istifadır. Nitekim; ücret ödenmemesi nedeniyle istifanın haklı olabilmesi için, ücret alacağının muaccel olması gerekir.⁵² Avukat, hesap verme borcu altında olduğu için; müvekkilin yapılan masraf ile tahsilat veya vekalet ücreti hakkında bilgi-belge istemesi güven sarsan davranış olarak kabul edilemez ve bu nedenle istifa haklı olmaz.⁵³ Anlaşılabacağı üzere haklı azil ve haksız istifa örneklerinde sözleşmeyi çekilmez hale getiren durumlar avukatın sorumlu olduğu hususlardan kaynaklanmıştır veya çekilmezlik olmamasına rağmen avukat sözleşmeyi feshetmiştir.

Tekrar etmek gerekirse, diğer sürekli edimli sözleşmeler bakımından büyük öneme sahip haklı-haksız fesih ayrımının avukatlık sözleşmesi bakımından aynı önemi haiz olduğunu söylemek güçtür. Bunun birinci nedeni fesih haksız olsa dahi sözleşmenin sona ermesi, ikincisi bu sözleşme özelinde haklı-haksız fesih ayrımının çekilmezlik olgusundaki sorumluluğa göre yapılması ve feshin ücrete ilişkin sonuçlarını da doğrudan içermesidir. Ayrıca sözleşmenin çekilmezlik olmamasına rağmen feshedilmesi halinde fesheden ücrete ilişkin olumsuz sonuçlara katlanacaktır. Aşağıda avukatlık sözleşmesinin feshinde usul, ispat ve feshin taraflar arasındaki diğer ilişkilere etkisine değindikten sonra bu açıklamalarımızı detaylandıracağız.

B. FESİHTE USUL, İSPAT ve FESHİN TAMAMLANMIŞ İŞLER BAKIMINDAN ÜCRET ALACAĞINA ETKİSİ

1. Usul ve İspat

Avukatlık sözleşmesi, açık veya örtülü (zımni) irade beyanıyla,⁵⁴ şekle tabi olmadan⁵⁵ feshedilebilir. Ancak davada ve icra takibinde ve-

⁵² "...Bu kapsamda, davacı avukatın alacağı talep etmesi için alacağın muaccel olması ve muaccel alacağın ödenememesi halinde istifanın haklı, henüz muaccel olmamış bir alacağın istenmesi halinde de istifanın haksız olacağının kabulü gerekir." Y. 13. HD, T. 11.04.2018, E. 2015/40736, K. 2018/4394, Lexpera, Erişim: 29.06.2024.

⁵³ Y. 13. HD, T. 18.02.2013, E. 2012/24438, K. 2013/3762, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁵⁴ Örneğin, dava dosyasının müvekkile teslimi örtülü istifadır. Y. 13. HD, T. 29.05.2007, E. 2007/2716, K. 2007/7518, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁵⁵ Yargıtay'a göre, fesih bildirimi herhangi bir şekle tabi değildir. YHGK, T. 10.11.1982, E. 1981/4-68, K. 1982/878, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

killik görevinden istifa 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na (HMK) göre belli usule tabidir. İstifa beyanının dilekçeyle bildirilmesi veya tutanağa geçirilmesi ve gerektiğinde ilgisine yapılacak tebliğat giderinin de peşin olarak ödenmesi gerekir (HMK m.81). Ayrıca avukatlık görevi istifa bildiriminin müvekkile tebliğinden itibaren iki hafta daha devam eder (HMK m.82). Av. K. m.41/I'e göre ise; belli bir işi takipten veya savunmadan isteği ile çekilen avukatın o işe ait vekâlet görevi, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren on beş gün süre ile devam eder. Bu on beş günlük süre için ücret talep edilemez.⁵⁶ Bu kurallara uyulmaması ve davanın takipsiz bırakılarak müvekkilin zarara uğramasına neden olunması halinde; avukatın hukuki, cezai ve disiplin sorumluluğu doğar.⁵⁷

Genel ispat kuralı gereği; feshin haklılığını yani çekilmezlik olgusunu ve avukatlık ücret alacağına ilişkin davada gerekiyorsa bu olgunun ortaya çıkmasından kendisinin sorumlu tutulamayacağını fesheden tarafın kanıtlaması gerekir.⁵⁸ Davacının feshin haklı olduğuna

Müderrişoğlu; 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'ndan (HUMK) da yararlanarak fesih beyanının yazılı olması gerektiğini, aksi durumda önemli sakıncaların ortaya çıkacağını ifade etmiştir. (Feridun Müderrişoğlu, Avukatlıkta Vekalet ve Ücret Sözleşmesi ve İçtihatlar, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1974, s. 137).

⁵⁶ Y. 13. HD, T. 29.04.1993, E. 1993/3419, K. 1993/3651, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁵⁷ "...Duruşmalara katılmayan avukatın o işe ait vekalet görevini 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 41. maddesine göre durumu müvekkiline tebliğinden itibaren on beş gün süre ile sürdürmesi ve aynı Yasa'nın 34. maddesi uyarınca bu sürede görevini "özen, doğruluk ve onur" içerisinde yerine getirmesinin zorunlu bulunduğu gözetildiğinde, avukat olan sanığın, katılanla hakkında açılan tenkis davasını, adına takip etme hususunda anlaşıp vekalet almasından sonra, katılanın masraflarını vermemesi nedeniyle duruşmalara katılamaması karşısında anılan Yasa'nın 41. maddesi uyarınca davayı takip etmeyeceğini müvekkili katılına bildirmesi gerektiği gözetilmeden, davayı takipsiz bırakarak katılanın mağduriyetine neden olması biçimindeki eyleminin 5237 sayılı TCK'nın 257/2. maddesine uyan görevi savsama suçunu oluşturduğu gözetilmeden yasal temelden yoksun gerekçelerle beraat kararı verilmesi, ...bozulmasına..." Y. 4. CD, T. 07.07.2008, E. 2008/2254, K. 2008/15675; Aynı yönde bkz. Y. 5. CD, T. 29.05.2014, E. 2013/2547, K. 2014/5932, Legalbank, Erişim: 29.06.2024; TBB Disiplin Kurulu Kararı, T. 27.10.2001, E. 2001/87, K. 2001/164 (Nak. Haşım Mısır, Avukatlık Disiplin Hukuku, 3. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2016, s. 384, 385).

⁵⁸ "...Az yukarda açıklandığı üzere istifanın haksız olması halinde avukat ücrete hak kazanamayacağından, davada öncelikle davalının vekaletten istifasının haklı olup olmadığının incelenmesi gereklidir. Hemen belirtmek gerekir ki bu konuda-

ilişkin iddiası kabul edilirse feshe değil, mali sonuçlara ilişkin karar verilir, nitekim avukatlık sözleşmesi, fesih beyanının muhataba varmasıyla önceden sona ermiştir.⁵⁹ Dolayısıyla dava yenilik doğurucu (inşai) değil tazminat talebini haiz eda davasıdır.

Fesih beyanında fesih nedenlerinin eksiksiz ve net olarak belirtilmesi doğru olur.⁶⁰ Bazı kararlarda⁶¹ fesih beyanında belirtilen neden-

ki ispat yükü, davalı avukata aittir. Başka bir ifade ile, davalı avukat, vekaletten haklı olarak istifa ettiğini yasal delillerle ispat etmekle yükümlüdür." Y. 13. HD, T. 09.03.2010, E. 2009/9343, K. 2010/2815, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

Bu ispat faaliyetinde tanık dâhil her türlü delille başvurulabilir. Y. 13. HD, T. 05.05.2014, E. 2014/841, K. 2014/14408, Legalbank, Erişim: 29.06.2024; Ayrıca bkz. Müderrisoğlu, s. 139.

Yargılamada, delillerin feshin haklılığını açıkça göstermesi gerekir ("... mahkemece, AK 171 ve 173. maddeleri ile dairemiz kökleşmiş içtihatları da dikkate alınarak istifanın haklı olup olmadığının belirlenmesi gerekirken, somut nedenler belirtilmeksizin istifanın haklı olduğu kabul edilerek davanın kabulüne dair yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Y. 13. HD., T. 20.06.2018, E. 2016/16661, K. 2018/6898; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 02.10.2012, E. 2012/3983, K. 2012/21778; Y. 13. HD, T. 14.05.2014, E. 2013/32324, K. 2014/15494, Legalbank, Erişim: 30.12.2024).

Fesih nedeninde tarafın kusurunun (sorumluluğunun) olup olmadığı hususunda bilirkişiye başvurulmalıdır. (Y. 13. HD, T. 24.04.2006, E. 2005/16998, K. 2006/6398 (Nak. Eraslan Özkaya, Vekalet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması, Güncellenmiş 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2013, s. 886-888); Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 28.01.1993, E. 9846, K. 530-Nak. Özkaya s. 922-). Hâkim ileri sürülen gerekçeleri ve delilleri takdir yetkisi (TMK m.4) uyarınca değerlendirir.

⁵⁹ Krş. Seliçi, s. 187.

⁶⁰ "...Azil için gönderilen belgede azlin nedeni gösterilmiş değildir. O halde vekalet ilişkisini bozar ise de ulaştırılırken açıklanmayan neden, sonradan o irade aşıl原因 olarak gösterilmeyen neden delillenemez. Çünkü bu yön ulaşan iradenin dışında kalmaktadır." Y. 4. HD, T. 22.12.1976, E. 1976/2850, K. 1976/11209, Legalbank, Erişim: 30.12.2024;

"...davalı davacıyı neden göstermeksizin azletmiştir. Azlin haksız olduğunda uyusmazlık yoktur.." Y. 13. HD, T. 25.05.1974, E. 1974/1288, K. 1974/1290, Lexpera, Erişim: 30.12.2024.

Ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nca verilen kararda fesih beyanında fesih nedenlerinin açıklanmasına gerek olmadığı belirtilmiştir;

"...Azil iradesinin haklı bir nedene dayanılarak kullanıldığını ileri süren iş sahibi azilnamede sebep göstermek zorunda değilse de haklı olduğunu savunduğu azil sebeplerini dava sırasında ileri sürebilir ve bu konudaki ispat yükü iş sahibinin üzerindedir." YHGK, T. 21.10.2021, E. 2017/2140, K. 2021/1288, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

⁶¹ "...Azil için gönderilen belgede azlin nedeni gösterilmiş değildir. O halde vekalet ilişkisini bozar ise de ulaştırılırken açıklanmayan neden, sonradan o irade aşıl

lerin değiştirilemeyeceği kabul edilirken, bazı kararlarda ise⁶² fesih beyanında bildirilmeyip davada ileri sürülen ve dosyadan anlaşılan hususların feshin haklılığında dikkate alınabileceği kabul edilmiştir ancak bu kabulde dahi nedenin sonradan ileri sürülmesi iddia ve sa-

arak gösterilmeyen neden delillenemez." Y. 4. HD, T. 22.12.1976, E. 1976/2850, K. 1976/11209; "...Oysa ki, davacı avukat mahkemece de kabul edilen mazeret dilekçesinde mazeretini gerekçelendirdiği gibi davalı da gerek azilnamesinde ve gerekse savunmasında doktora sevk edilmemesini, azil nedeni olarak göstermiştir. Hâkim tarafların iddia ve savunmalarıyla bağlı olduğundan tarafların ileri sürmedikleri bir hususu (resen nazara alınacak hususlar hariç) resen dikkate alamaz." Y. 13. HD, T. 03.07.2014, E. 2013/22039, K. 2014/22716, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁶² "...Tüm bu nedenlerle somut olayda, davalı tarafın, azil iradesinin bildirimine ilişkin ihtarnamesinde açıkladığı azil sebebiyle bağlı bulunmadığı, görülmekte olan davada yeni ve başkaca azil sebeplerini bildirebileceği, azlin haklı olduğu yönündeki savunmasını da bu sebeplere dayandırabileceği kabul edilmelidir. Aksinin kabulü, Anayasa'da düzenlenip güvence altına alınmış olan savunma hakkının kısıtlanması sonucunu doğuracaktır. Esasen, bu yorum tarzı, vekâlet sözleşmesinin hukuksal niteliğine, özellikle de vekâlet ilişkisinin kurulmasının adeta ön koşulunu oluşturan 'karşılıklı güven' unsuruna, dahası, bu unsurla yakın bir ilgisi bulunan, kanunda açıkça düzenlenmemekle birlikte öğretide ve yargısal uygulamalarda vekilin borçlarından biri olarak kabul edilen ve vekâlet ilişkisinin sona ermesinden sonra dahi varlığını devam ettireceği benimsenen 'sır saklama yükümlülüğüne de uygun bir sonucu ortaya koymaktadır.(Bkz. HGK'nın T. 11.10.2006, E.2006/13-610, K.2006/639 sayılı kararı) O halde mahkemece, taraflar arasındaki öncelikli uyuşmazlık konusu olan, "azlin haklı olup olmadığı" hususu ile ilgili, davalıların iş bu davada ileri sürmüş oldukları azil nedenleri incelenip değerlendirilerek, sonucuna göre bir hüküm kurulması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Y. 13. HD, T. 16.09.2014, E. 2013/26540, K. 2014/27109; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 20.09.2017, E. 2016/22966, K. 2017/8369; "...davacı tarafından davalılara gönderilen 15.05.2006 tarihli ihtarnamede istifa sebebi olarak görülen lüzum üzerine denmiş ve davada da takip ve dava masrafları, yol giderleri ile vekâlet ücretinin ödenmemesi hususları ileri sürülmüş olup, istifanın haklı olup olmadığının bu kapsamda değerlendirilmesinin uyuşmazlığın çözümünde önemli olduğunun kabulü gerekir. Mahkemece, asıl davada davalının azletmediği ve vekâletin istifa ile sona erdiğinden davanın kabulüne ve davacı avukatın görevi kötüye kullanmaktan açılan davada beraat ettiğinden de birleşen davanın ispat edilememesi nedeni ile reddine karar verilmiştir. Hukuk hâkimi B.K. 53. maddesi uyarınca ceza mahkemesinde verilen beraat kararı ile bağlı olmadığı gibi, ceza dosyasında 11 adet dosyanın incelendiği anlaşılmaktadır. O halde, mahkemece davalının bildirdiği dosyalarda, davacının bir ihmal ve kusurunun bulunup bulunmadığı, dolayısıyla istifanın haklı olup olmadığı konusunda gerekli inceleme ve araştırma yapılarak sonucuna uygun bir karar verilmelidir." Y. 13. HD, T. 09.03.2017, E. 2015/14690, K. 2017/2967, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

vunmanın genişletilmesi yasağına aykırı olmamalıdır.⁶³ Hâkim, özellikle taraflar arasındaki ihbarnameler çerçevesinde değerlendirme yaparken⁶⁴ ihbarnameleri; yalnızca objektif esasa (dürüst, makul üçüncü kişinin bakış açısına) göre değil, tarafların tüm bildiklerini ve ilişkilerini dikkate alarak güven teorisi uyarınca yorumlar. Örneğin “dosyalardan elinizi çekin” ifadesi dürüst makul üçüncü kişi tarafından azil olarak değerlendirilebilirse de somut olayda aynı sonuca varılamayabilir.

⁶³ “...Hemen belirtilmelidir ki; müvekkil, azilnamede bildirmiş olduğu azil sebepleri ile bağlı olmayıp, açılan bir davada yeni ve başkaca azil sebepleri bildirebilir. Nitekim davalı da azilnamede sebep bildirmediği halde, cevap dilekçesinde haczedilen malların satışının istenmemesi nedeni ile zarar gördüğünden davalıyı haklı nedenle azlettiğini savunmuştur. HMK’nın 141. maddesinde, tarafların, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe; ön inceleme aşamasında ise ancak karşı tarafın açık muvafakati ile iddia veya savunmalarını genişletebileceği yahut değiştirebileceği, ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonra ise iddia veya savunmanın genişletilemeyeceği yahut değiştirilemeyeceği, ıslah ve karşı tarafın açık muvafakati hükümlerinin saklı olduğu öngörülmüştür. Davalının, cevap dilekçesi ile haczedilen mallarının satışının istenilmemesi nedeni ile zarara uğradığını savunup, ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonraki bir aşamada ise davacının icra takip dosyasında işlemleri ağırdan aldığını ve makul sürede yapmadığını ileri sürmesi HMK’nın 141. maddesi uyarınca savunmanın genişletilmesi kapsamındadır. Buna göre davalı cevap dilekçesinde bildirmiş olduğu azil sebebi ile bağlı olup, davalının savunmanın genişletilmesi niteliği taşıyan azil gerekçelerinin dinlenilmesi mümkün değildir.” Y. 13. HD, T. 16.11.2017, E. 2015/24136, K. 2017/11228, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁶⁴ Bkz. Y. 13. HD, T. 23.11.2011, E. 2011/8606, K. 2011/17140, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

İrade beyanlarının yorumlanmasında Türk-İsviçre hukukunda hâkim olan teori yeni güven teorisidir. Eren’in ifadeleriyle yeni güven teorisinin amacı: “bir yandan tarafların menfaatlerini eşit bir şekilde korumak, diğer yandan da iş hayatında ve işlemlerde hukuki güven ve istikrarı sağlamaktır. Yeni güven teorisi irade beyanlarının yorumunda doğrudan doğruya, sözleşmelerin yorumunda ise dolaylı olarak uygulanır (...) Güven teorisi, hâkimi bir beyan veya davranışın önce mümkünse gerçek ve sübjektif anlamını ve ancak bu mümkün olmadığı takdirde objektif anlamını bulmaya davet eden bir yorum teorisidir. Buna göre hâkim, kendisini, muhatabın yerine koyacak ve muhatabın, makul ve dürüst bir muhatabın yapacağı gibi iradenin açıklanıp beyan edildiği yer ve zamanda bildiği veya bilmesi gereken bütün şartları da dikkate alarak söz konusu irade beyanını, dürüstlük kurallarına göre, ne şekilde anlamaya mezu ve mecbur olduğuna göre karar verecektir.” (vurgu yapılmıştır). Eren, Genel, s. 158, 159.

2. Feshin Tamamlanmış İşler Bakımından Ücret Alacağına Etkisi

Av. K.'da feshin avukatın ücreti bakımından sonuçları avukatın üstlendiği *tamamlanmamış* iş esas alınarak düzenlenmiştir. Avukatın birden fazla işi üstlenmiş olması durumunda tamamlanmış işler için ödenecek ücret konusunda sessiz kalınmıştır. Yargıtay'ın da kabul ettiği gibi avukata verilen işlerin "tek bir iş" sayılması tarafların bu hususu açıkça kararlaştırmalarıyla mümkündür. Bu nedenle bir iş nedeniyle sözleşmenin feshi diğer işlere etkili olsa da feshin ücrete ilişkin sonuçları her bir iş için ayrı değerlendirilir.⁶⁵

Avukatın takip ettiği davalardan birinden azledilmesinin, kural olarak takip ettiği diğer iş ile dava ve takipler bakımından da sonuç doğurması önemli bir husustur.⁶⁶ Azledilen avukat azil beyanının kendisine ulaşmasından sonra dava ve icra dosyalarında hiçbir işlem yapamaz.⁶⁷ İstifadan sonra da avukatın dosyada işlem yapabilmesi için,

⁶⁵ "...İş deyimi, Ücret Sözleşmesiyle avukata verilen işlerin bir iş sayılması tarafların sözleşmeye bu konuda açık bir hüküm koymalarıyla mümkündür. Aksi halde avukat haklı nedene dayanan azilden önce sonuçlandırıldığı işlerin ücretini istemek hakkını haizdir." YHGK, T. 28.02.1968, E. 966/4-1015, K. 117 (Nak. Özkaya, s. 869); YHGK, T. 23.09.1987, E. 1987/3-186, K. 1987/657 (Nak. Gökyayla, s. 93).

⁶⁶ "...Öte yandan, vekalet ilişkisi bir bütün olup, vekaletten azil gibi, istifa da taraflar arasındaki tüm dava ve takiplere sirayet eder. Zira, azil ve istifa ile birlikte vekalet akdinin en önemli unsurlarından olan "güven ilişkisi" de sona ermektedir." Y. 13. HD, T. 11.04.2018, E. 2015/40736, K. 2018/4394; YHGK, T. 23.09.1987, E. 1987/186 K. 1987/657, Lexpera, Erişim: 29.06.2024; Şahin Akıncı, Vekalet Sözleşmesinin Sona Ermesi, Sayram Yayınları, Konya 2004, s. 109.

⁶⁷ Azledilen avukatın, azilnamenin tebliğinden itibaren müvekkilin lehine olsa dahi herhangi bir işlem yapamayacağına dair bkz. Mısır, Ücret, s. 243; Y. 4. CD, T. 29.01.2007, 11095/721; TBB Disiplin Kurulu Kararı, T. 26.05.2006, E. 2006/188, K. 2006/204 (Nak. Mısır, Ücret, s. 243, 244); "...Sanığın, vekâlet ilişkisinin bulunduğu dönemlerde müvekkili tarafından verilen veya onun namına tahsil ettiği ve bu nedenle uhdesinde tuttuğu para, mal ve diğer kıymetleri, alacağı nispetinde elinde tutabilmesi ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 166/1. maddesinde düzenlenen "hapis hakkını" bu suretle kullanması mümkün ise de, vekâlet ilişkisinin sona ermesinden sonra müvekkili nam ve hesabına para kabul ve tahsil etmeye yetkili bulunmaması karşısında, bu para üzerinde hapis hakkını kullanması mümkün değildir. Bu itibarla olayda hukuka uygunluk nedeninin gerçekleşmediği ve TCK'nın 26. maddesinin uygulanma koşullarının olmadığı anlaşılmaktadır." Y. 4. CD, T. 24.11.2014, E. 2014/37188, K. 2014/34037, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

yeni bir vekaletname sunması gerekir.⁶⁸ Kanımızca bu sonuca ulaşılrken fesih gerekçesi göz önünde bulundurulmalıdır. Buna göre, istisnai olarak güven ilişkisi zedelenmemişse, örneğin seyahate engel uzun süreli hastalık veya dosyanın özel uzmanlık gerektirmesi gibi nedenlerle müvekkile ait bir dosyadan çekilen avukat diğer dosyalardaki görevine devam edebilmelidir.

Fesih hakkı; ifasına başlanmış sürekli edimli sözleşmeyi ileriye etkili⁶⁹ olarak sona erdiren bozucu yenilik doğuran bir hak⁷⁰ olduğu için, fesih anına kadar doğmuş olan alacak ve borçlar geçerliklerini korur.⁷¹ Avukatlık ücreti, aksine anlaşma yoksa dava sonucunda kesin hükmün alınmasıyla veya icra takibinde takibin tahsilat ya da kesin aciz vesikası alınarak sonlandırılmasıyla muaccel olacağı için fesih anında tamamlanmış işlerin ücreti talep edilebilir (bkz. Av. K. m.164/I ve m.171/I, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi -AAÜT-⁷² m.2). Aksine sözleşme olmadıkça avukatın üstlendiği bazı işlerin tamamlanmamış olması, tamamlanmış işten ötürü ücret alacağının muacceliyetine engel olmaz, işin tamamlanmasından sonra yapılan fesih muaccel alacakları

⁶⁸ Y. 13. HD, T. 11.06.2012, E. 2011/15607, K. 2012/15014, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁶⁹ Borcun konusunu oluşturan edimin tek davranışla ifa edilmesi halinde ani edimli sözleşmeden; bir süre boyunca fiili ve hukuki bütünlük oluşturacak şekilde ifa edilmesi halinde sürekli edimli sözleşmeden söz edilir. Bilindiği gibi sürekli borç ilişkilerinde borç ilişkisinin sona ermesi ileriye etkilidir ve fesih olarak adlandırılır. Ani edimli borç ilişkilerinde ise sona erme geçmişe dönük etki yapar ve dönme olarak anılır. Sözleşmenin feshi, sürekli bir borç ilişkisini, ileriye etkili biçimde sona erdiren bozucu yenilik doğuran bir hak olarak tanımlanır. Bkz. Vedat Buz, Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme, Yetkin Yayınevi, Ankara 1998 (1998 Baskıdan Tıpkı Basım), s. 81; Rona Serozan, Sözleşmeden Dönme, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007, s. 121; Pierre Tercier/Pascal Pichonnaz/H. Murat Develioğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 503.

⁷⁰ Bkz. Buz, Sözleşmeden Dönme, s. 81; Serozan, s. 121.

⁷¹ Buz, Sözleşmeden Dönme, s. 82. Diğer vekalet sözleşmeleri gibi avukatlık sözleşmesi de istisnai bazı durumlar hariç sürekli edimlidir. Avukatlık sözleşmesi çok kısa süreli danışmanlık hariç genellikle sürekli borç doğurur. Başpınar, s. 68 vd. Vekalet sözleşmesinde vekilin üstlendiği işgörme borcuna göre ani edimli bir sözleşme olarak nitelendirilebileceğine yönelik bkz. Fikret Eren, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Legem Yayınevi, Ankara 2023, s. 722; Şebnem Akipek, Alt Vekâlet, Yetkin Yayınevi, Ankara 2003, s. 44; Seliçi, s. 27.

⁷² RG. 3.10.2024 S. 32681.

etkilemez.⁷³ Yargıtay kararlarında haklı azil ya da haksız istifa olsa dahi avukatın fesihden önce tamamladığı işler için ücrete hak kazanacağı belirtilmektedir.⁷⁴ Tamamlanmış işler bakımından hak edilen ücret tam ücrettir ancak bir Yargıtay kararında tamamlanmış iş bakımından

⁷³ Sarı, s. 189.

⁷⁴ "...Haksız istifa halinde davacı avukat, sadece istifa tarihi itibarıyla tamamlanmış işlerden dolayı vekalet ücretine hak kazanır." Y. 13. HD, T. 24.10.2013, E. 2013/12078, K. 2013/25995, Legalbank, Erişim: 29.06.2024;

"...Avukatlık Kanunu'nun 174/1 maddesinde "üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat ücret talebinde bulunamaz." hükmü mevcut olup, bu hükümle, vekaletten haklı bir neden olmadan istifa eden avukatın, Borçlar Kanunu'ndaki vekalet akdine ilişkin genel düzenlemelerden farklı olarak, herhangi bir zarar şartı olmadan da müvekkile karşı sorumlu tutulduğu görülmektedir. Anılan düzenlemeye göre, haksız olarak işi bırakan, vekaletten istifa eden avukat, ücrete hak kazanmadığı gibi, aksine bir hüküm mevcut değilse aldığı peşin ücretleri, kullanmadığı masraf avanslarını da iş sahibine iade etmek zorundadır. Dairemizin kökleşmiş içtihatlarının gereği avukat istifadan önce kesinleşen işler yönünden ücrete hak kazanacaktır...Öte yandan, vekalet ilişkisi bir bütün olup, vekaletten azil gibi, istifa da taraflar arasındaki tüm dava ve takiplere sirayet eder." Y. 13. HD, T. 23.11.2017, E. 2017/7003, K. 2017/11544; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 09.03.2017, E. 2015/14690, K. 2017/2967, Legalbank, Erişim: 29.06.2024;

"...Her ne kadar 1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 174/1 maddesinde "üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukatın hiçbir ücret isteye-meyeceği belirtilmiş ise de bu yön yalnızca çekilme tarihi itibarıyla takip edilen dava ve işler açısından hüküm ifade eder. Hal böyle olunca mahkemenin de kabulünde olduğu çekilme tarihi olan 2.5.2005 itibarıyla kesinleşmiş dava dosyaları yönünden Davacı talepte bulunabilir." Y. 13. HD, T. 29.05.2007, E. 2007/2716, K. 2007/7518;

"...Dairemizin kökleşmiş içtihatlarına göre haklı azil halinde ancak azil tarihi itibarıyla sonuçlanıp, kesinleşen işlerden dolayı ücrete hak kazanır. Azil işlemi bir bütün olup bir dosyada azlin haklı, diğerinde haksız olduğu da kabul edilemez. Mahkemece, azlin haklı olduğuna ilişkin gerekçe yerindedir. Öyle olunca, davacı avukat tarafından azil tarihi itibarıyla tamamlanmış iş olmadığına göre davacı vekâlet ücreti isteyemez." Y. 13. HD, T. 09.02.2017, E. 2015/34132, K. 2017/1559; Ayrıca aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 28.03.1989, E. 1989/1687, K. 1989/2109;

"...davalı, davacıya 03.06.1999 tarihinde vekâletname vermiş, 27.04.2005 tarihinde haklı olarak vekaletten azletmiş ancak 17.05.2006 tarihinde davacı ile ücret sözleşmesi yapmıştır. Bu durumda azil tarihinde derdest olan dosyalar için, 17.05.2006 tarihli sözleşme ile avukata yetki verilmiş ise, artık bu dosyalar için, davacı avukatın sözleşmeye göre ücret isteyebileceğinin kabulü gerekir. Keza azil tarihine kadar bitirdiği davalar dava konusu yapılmış ise, davacı avukat bunların ücretlerini de isteyebilir." Y. 13. HD, T. 07.03.2011, E. 2010/13172, K. 2011/3397; Y. 13. HD, T. 14.03.2013, E. 2012/11526, K. 2013/6308; Y. 13. HD, T. 13.03.2014, E. 2013/26241, K. 2014/7226, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

hakkaniyete göre ücret ödenmesine karar vermiştir.⁷⁵ Tamamlanmış iş, avukatın kusuru nedeniyle müvekkil aleyhine sonuçlanmışsa müvekkil, avukatın özen borcuna (TBK m.506/II) ve Av. K. m. 34'e aykırı davranışı nedeniyle tazminat talebinde bulunabilir.⁷⁶

C. KANUNA GÖRE ÜCRET

1. Avukatın Tam Ücrete Hak Kazanacağı Durumlar

Sözleşmenin anlaşma ile sona erdirilmesi halinde ücret alacağı⁷⁷ taraflarca kararlaştırılabilir. Böyle bir anlaşma yoksa öncelikle Av. K.'daki özel hükümlere bakılır. Tamamlanmamış işler bakımından ücretin kanuna göre belirlendiği hallerden ilki olan Av. K. m.172/III'e

⁷⁵ "...Davalı avukat haklı olarak azil edildiğine göre, tam ücret talep etme hakkına sahip olmayıp, ancak bitirdiği işlerden dolayı hak ve nesafete göre ücret isteyebileceği gözetilerek sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Y. 13. HD, T. 16.01.2014, E. 2013/17664, K. 2014/796, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

⁷⁶ "17. Davacılar, davalı avukatın özen borcuna aykırılığı nedeniyle ret ile sonuçlanmış dava sonucunda elde etmek istedikleri tazminattan mahrum kaldıklarından o davada talep ettikleri tazminat istemlerini bu kez zarar olarak davalı avukata yönlendirmişlerdir.

18. Avukatın sözleşmeye aykırılık nedeniyle ... zararı tazmin borcu, borçlar hukukunun borçlunun temerrüdüne ilişkin genel hükümlerinde karşılık bulur ve BK'nın genel borç ilişkilerinde borcun ifa edilmemesi hâlinde borçlunun sorumluluğunu düzenleyen 98'inci maddesi gereği (TBK, m. 114) borçlu, genel itibarıyla her kusurdan sorumludur. Yine, bu sorumlulukta aynı maddenin ikinci fıkrası gereği haksız fiil sorumluluğuna ilişkin hükümler (BK m. 41 vd., TBK m. 49 vd.) göz önünde tutulacağından haksız/hukuka aykırı fiilin, bu fiil ile illiyet bağı içerisinde bir zarar doğması aranır ve şayet bu şartlar mevcut olup avukatın özen borcuna aykırılığı müvekkil davacı tarafından ispat edilmiş ise hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirlemelidir (BK m. 42, TBK m. 50).

19. Bu sorumluluğun tespitinde; şayet vekâlet görevi gereği gibi ifa edilseydi dava yahut takip edilen iş, konuyla ilgili mevzuat ve emsal içtihatlar ile dosya kapsamında sunulan delillere göre hangi netice ile sonuçlanacak idiyse o durumun esas alınması gerekir. Zira avukatın kusurlu eylemi olmasaydı dahi takip edilen iş aynı şekilde sonuçlanacak nitelikteyse avukatın eylemine bağlı olarak doğmuş bir zararın varlığından bahsedilemeyecektir."

Y.HGK, 27.09.2023, E. 2022/699, K. 2023/852, Lexpera, Erişim: 30.12.2024.

⁷⁷ Avukatın ücret alacağının belirlenmesi konusunda bkz. Cumalıoğlu/Kalkancı/Öbek.

göre; müvekkilin başka bir avukatı işe dahil etmek istemesi halinde ilk avukat buna muvafakat vermezse sözleşme sona erer ve ilk avukat ücretin tamamını talep edebilir. Görüldüğü üzere, Kanun bu durumda ücreti haklı istifada olduğu gibi düzenlemiş, bir Yargıtay kararında da bu durum haklı istifa sayılmıştır.⁷⁸ Kanımızca kural olarak avukatın tam ücrete hak kazanması doğru olmakla birlikte sonradan özel uzmanlık gerektirdiği ortaya çıkan işlerde müvekkilin başka bir avukatla daha anlaşmak istemesi ve ilk avukatın bunu kabul etmemesi taraflara kusur olarak yüklenemeyeceğinden böyle istisnai hallerde ücret hakkaniyete göre belirlenebilir.

Konuyla ilgili asıl önemli hükümler olan Av. K. m.174/I'de istifa, m.174/II'de ise azil halinde avukatın tamamlanmamış işlere ilişkin ücret alacağı düzenlenmektedir.⁷⁹ Av. K. m.174/II/c.1'e göre, avukatın azlinde ücretin tamamı ödenir.⁸⁰ Buradaki azlin haksız azil olduğuna şüphe yoktur, Av. K. m.174/II/c.2'de ise haklı azle yer verilmiştir. Çekilmezlik nedeni avukatın sorumlu olduğu bir sebebe dayanıyorsa azil haklı, istifa haksız olacaktır. Av. K., Türkiye Barolar Birliği (TBB) Meslek Kuralları,⁸¹ TBK m.506/III, TBK m.115/III dikkate alındığında, avukatın işini en yüksek özenle ve hatasız yapması gerektiği söylenebilir. Ancak avukatın kusurlu bir davranışı azli tek başına haklı hale getirmez, diğer bir deyişle avukatın kusurlu da olsa sözleşme ilişkisini çekilmez hale getirmeyen davranışına dayanılarak yapılan azil haksız

⁷⁸ YHGK, T. 30.01.2013, E. 2012/13-691, K. 2013/173, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁷⁹ Av. K. m.174/I ve II'ye göre; Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret istiyemez ve peşin aldığı ücreti geri vermek zorundadır (f.I). Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez (f.II).

⁸⁰ "...Davacı avukatın davalı tarafından haksız olarak azledildiği konusunda yerel mahkeme ile Özel Daire arasında uyumsuzluk bulunmadığından, taraflar arasında vekalet ücretine dair bir sözleşme bulunmadığı hususu da gözetilerek davacı avukatın 1136 sayılı Kanun'un 174. maddesi uyarınca vekalet ücretinin tamamına hak kazandığı açıktır." YHGK, T. 03.11.2010, E. 2010/13-571, K. 2010/550, Kazancı, Erişim: 29.06.2024;

"... Davacı avukatın azli için somut bir azil sebebi gösterilip ispatlanamadığı, haksız azil nedeniyle davacı avukatın ücrete hak kazandığı anlaşılmaktadır." Y. 13. HD, T. 19.02.2015, E. 2014/13331, K. 2015/4858, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁸¹ https://d.barobirlik.org.tr/mevzuat/avukata_ozel/meslek_kurallari/tbb_meslek_kurallari-2022.pdf (Erişim: 30.12.2024). Av. K. m.34 uyarınca avukatlar bu kurallara uymakla yükümlüdürler.

olur.⁸² Aksi durumda bir duruşma kaçırın avukatın azlini dahi haklı görmek gerekir.⁸³ Yargıtay; avukatın bir duruşmaya mazeretsiz katılmaması ve davanın bir kez takipsiz bırakılması sebebiyle azledilmesi hallerinde, müvekkilin hak kaybının ve bu sebeple doğmuş zararının olup olmadığını incelemekte, avukatın kusurlu davranışıyla uygun iliyet bağı içinde olan bir zararın bulunmaması halinde avukatın davranışını güven sarsıcı kabul etmeyerek azlin haksız olduğu yönünde karar vermektedir.⁸⁴ Zarar haksız feshin bir koşulu olmasa da güven

⁸² Fesih beyanının muhatabının kusurlu olmasının haklı sebebin varlığını kabul etmek için tek başına yeterli olmadığı yönünde bkz. Altınok-Ormanci, s. 158.

⁸³ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu da azil nedeni olarak avukatın temyiz duruşmasına katılmamasının gösterildiği olayda bu olgunun tek başına haklı azil nedeni olarak görülemeyeceği yönünde karar vermiştir;

“...Gerçekten de özen borcu gereği, temyiz duruşması gibi önemli bir aşamada vekilinin yer alması beklentisi müvekkil için gayet tabidir. Ne var ki bu beklentinin karşılanmamış olması tek başına vekilin kusurlu davrandığı ve azlin bu nedenle haklı olduğu sonucunu doğuramaz. Temyiz duruşmasına katılmama hali, tüm koşul ve sonuçlarıyla göz önünde bulundurulmalıdır.” YHGK, T. 21.10.2021, E. 2017/2140, K. 2021/1288, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

⁸⁴ “Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince; davacı avukatın 23/05/2012, 06/06/2013, 05/09/2013 tarihli duruşma celselerine mazeret dilekçesi vererek katılmadığı tespiti yer verilerek mazeretsiz olarak duruşmaları takip etmediğinden özen borcu ihlali nedeniyle azlin haklı olduğu ve azil tarihi itibarıyla de kesinleşen dosya bulunmadığından davacı avukatın hakettiği bir vekalet ücreti olmadığından davanın reddine karar verilmişse de, tüm dosya kapsamındaki belgelerden davacı avukatın sadece 23/05/2012 tarihli duruşmaya mazeret bildirmeksizin katılmadığı, diğer celselere ise mazeret dilekçesi verdiği dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

Bu durumda mahkemece öncelikle, davacı avukatın vekil sıfatıyla takip ettiği dosyalarda gönderilen mazeretlerin müvekkilinin zararına yol açacak şekilde davanın uzamasına neden olup olmadığı araştırılmalı, özen borcu tekrar tartışılarak azlin haklı olup olmadığı hususu bu çerçevede değerlendirilmek suretiyle sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekir.” Y. 3. HD, T. 09.09.2021, E. 2020/5878, K. 2021/8152, Kazancı, Erişim: 29.06.2024.

“...Davacı avukatın Antalya 1. Aile Mahkemesi’nin 2008/1404 Esas sayılı dava dosyasında davalının vekili olarak dava dilekçesini hazırladığı, delil listesi verdiği, 27.02.2009 ve 12.05.2009 tarihli duruşmalara katıldığı, ara kararı ile verilen nafaka için icra takibi başlattığı ancak 17.09.2009 tarihli celseye katılmadığından davanın işlemden kaldırılmasına karar verildiği, 23.09.2009 tarihinde davacı tarafından verilen dilekçe ile yenilendiği, duruşmasının 23.12.2009 tarihine bırakıldığı anlaşılmaktadır. Davanın bir aylık harç ödemediği yenileme müddetinde yenilenmesi nedeniyle davalının herhangi bir hak kaybının ve bu nedenle bir zararının doğmadığı dikkate alındığında davanın bir kez takipsiz bırakılmasının davacı

ilişkisinin zedelenip zedelenmediğinin (çekilmezlik) anlaşılması bakımından önemlidir, netice olarak güvenin zedelenmediği, çekilmezliğin ortaya çıkmadığı durumlarda feshin haksız olarak nitelenmesi doğrudur.

Avukatın istifasında (iş i takipten vazgeçmesi) uygulanabilecek tek hüküm olan Av. K. m.174/I haksız istifayı düzenlemekte olup, düz ya da zıt anlamıyla haklı istifa eden avukatın ücret alacağına ilişkin bir yanıt vermemektedir.⁸⁵ Dolayısıyla bu konuda Av. K.'da boşluk olduğu söylenebilir. Ancak Yargıtay kararlarında *haksız azle* ilişkin Av. K. m.174/II/c.1'in *haklı istifada* da uygulanması kabul edildiği için; *haksız azilde* ve kural olarak *haklı istifada* avukat ücretin tamamına hak kazanmaktadır.⁸⁶

Öyleyse fesih anında tamamlanmamış işler bakımından tam ücret talep edilebilmesi için; sözleşme ilişkisi çekilmez hale gelmemiş olmasına rağmen avukatın azledilmesi veya çekilmezlik nedeninden yalnızca müvekkilin sorumlu olduğu (haksız) azil ya da çekilmezlik nedeninden yalnızca müvekkilin sorumlu olduğu (haklı) istifa olmalıdır. İstifa genel hükümlere göre “haklı” görülse de sözleşme ilişkisini çekilmez hale getiren olgunun meydana gelmesinde müvekkilin sorum-

avukat hakkındaki güvenin sarsılmasına neden olacak bir tutum ve davranış olarak kabulü mümkün değildir. Hal böyle olunca davacının haksız olarak azledildiğinin kabulü gerekir.” Y. 13. HD, T. 19.06.2014, E. 2014/4237, K. 2014/19658; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 08.07.2014, E. 2013/22276, K. 2014/23092, Lexpera, Erişim: 29.06.2024.

⁸⁵ Farklı görüş için bkz. Sarı, s. 191.

⁸⁶ “...istifanın haklılığından bahisle davacının vekalet ücretine hak kazandığı kanaatine varılmış olmasına rağmen, haklı istifa durumunda vekilin kararlaştırılan ücretin tamamına hak kazandığı gözetilmeksizin, olayda Borçlar Kanunu 325. maddesinin uygulanarak davacının alacağından emek ve mesai tasarrufu nedeniyle indirim yapılması doğru değildir.” Y. 13. HD, T. 13.06.2012, E. 2012/12304, K. 2012/15510, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır). Bkz. aynı yönde Y. 13. HD, T. 18.04.2012, E. 2012/4499, K. 2012/10566 Legalbank, Erişim: 29.06.2024; “...haksız azil halinde olduğu gibi, avukatın haklı olarak vekillikten istifa etmesi halinde de işe devam etme olanağı mevcut olmadığından, avukat haklı istifa tarihi itibarıyla takip ettiği dosyalar açısından vekalet ücreti alacağının ödetilmesini talep edebilir.” Y. 13. HD, 02.11.2017, E. 2016/20394, K. 2017/10592; Y. 13. HD, 20.06.2018, E. 2016/16661, K. 2018/6898; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, 16.11.2015, E. 2014/15124, K. 2015/33136; Y. 3. HD, 20.01.2021, E. 2020/4983, K. 2021/284, Legalbank, Erişim: 30.12.2024; Y. 13. HD, T. 28.04.2016, E. 2015/5276, K. 2016/11823 Kazancı, Erişim: 30.12.2024.

luluğu bulunmuyorsa veya iki tarafın da sorumluluğu varsa veyahut ikisinin de sorumluluğu yoksa ücret hakkaniyete göre belirlenmelidir. Nitekim söz konusu durumlarda feshin ücrete ilişkin olumsuz sonuçlarını tek başına müvekkile yüklemek için bir neden bulunmamaktadır.

Avukat tam ücret talep edebileceği hallerde; fesih tarihine kadar hak ettiği alacaklarını, sözleşmenin son bulacağı tarihe kadar ödenmesi gereken ücreti⁸⁷ ve masrafları talep edebilir.⁸⁸ Nitekim avukatın fesih tarihi itibarıyla müeccel alacakları fesih ile muaccel hale gelir.⁸⁹ Avukatın ücret alacağı, muacceliyet anından itibaren beş yıllık zamanaşımı süresine tabidir (TBK m.147/I/b.5, 149/I).

⁸⁷ Bkz. Zevkliler/Gökyayla, s. 676; Meral Sungurtekin Özkan, Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 6102 ve 6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu Değişiklikleri ile Güncellenmiş 4. Baskı, Fakülteler Kitabevi, İzmir 2013, s. 297; Aydın, s. 133, 134; Karateke, s. 131, 132; “...Haksız olarak azledilen avukat, avukatlık ücretinin tamamına hak kazanır. (Avukatlık Kanunu 174/2. maddesi) Avukatın bu ücret alacağı kapsamında, müvekkili ile arasında geçerli bir ücret sözleşmesi yoksa, Avukatlık Kanunu’nun 163/son maddesi hükmünce avukatlık asgari ücret tarifesine göre hesap edilecek ücret ile, aynı yasanın 164/son maddesi gereğince aksine sözleşme yapılmadığı takdirde avukata ait olacağı açıklanan ve hasma tahmil edilmesi gereken ücretin bulunduğu duraksama olmamalıdır.” Y. 13. HD, T. 24.11.1992, E. 1992/5978, K. 1992/9106, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁸⁸ Azil ve istifanın Av. K.’ya göre sonuçlarını özel olarak ele alan Tandoğan; avukatlık sözleşmesinin ileriye etkili olarak son bulacağını belirttikten sonra, bu aşamadaki ücret talebinin müspet zararı yani ifaya olan menfaati karşıladığını ancak haklı istifaya kadar geçen süre için actio contraria’ya konu teşkil eden masraf ve tazminatın da ayrıca istenebileceğini belirtmiştir. Haluk Tandoğan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt 2, 5. Tıpkı Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010, s. 631, 633. Yargıtay kararları da bu yöndedir. Bkz. Y. 13. HD, T. 24.04.2006, E. 2005/16998, K. 2006/6398, Legalbank, Erişim: 30.12.2024

⁸⁹ “...O halde, ücret sözleşmesi geçerli olduğuna ve davacı avukat haksız olarak azledildiğine göre, taraflar arasındaki 30.9.2013 tarihli ücret sözleşmesinin tarafları bağlayacağı kabul edilerek ve haksız azil ile ücretin muaccel hale geldiği gözetilerek...” Y. 13. HD, T. 05.11.2015, E. 2014/31549, K. 2015/32037; “...Bu durumda azlin haksız olduğunun kabul edilmesi halinde davacının talep edebileceği ücretin dosyadaki avukatlık ücret sözleşmesine göre belirlenmesi gerekirken...” Y. 13. HD, T. 14.10.2015, E. 2015/23304, K. 2015/29993; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 28.09.2015, E. 2014/33666, K. 2015/27495; Y. 13. HD, T. 09.02.2016, E. 2015/36549, K. 2016/3687; Y. 13. HD, T. 12.10.2016, E. 2016/8066, K. 2016/18370; Y. 13. HD, T. 22.12.2016, E. 2015/33509, K. 2016/24125; Y. 13. HD, T. 20.02.2017, E. 2015/15037, K. 2017/2053; Y. 13. HD, T. 30.11.2017, E. 2016/13549, K. 2017/11789, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

Ödenecek ücret, sözleşmeye göre belirlenir.⁹⁰ Sözleşmede ücretin kararlaştırılmaması veya kararlaştırılan ücretin geçersiz olması halinde; alt sınırını AAÜT'nin oluşturduğu ve Av. K.'ya göre hesaplanacak ücret ödenir (Av. K. m.164/IV, AAÜT m.1). Önemle belirtmek gerekir ki geçersiz avukatlık sözleşmelerinde belirlenen ücretin talep edilmesi mümkün değildir. Özellikle avukatın sonuç taahhüt etmesi kanuna ve meslek kurallarına aykırıdır,⁹¹ örneğin kararın Yargıtay'ca bozulacağına taahhüt edilmesi geçersizdir.⁹²

Burada açık olmayan husus, müvekkilin ödeyeceği ücretten, avukatın fesih tarihinden sonra görevini ifa etmemesi nedeniyle tasarruf ettiği ya da diğer bir işte kazandığı ve kazanmaktan kasten imtina ettiği ücretlerin indirilmesinin gerekip gerekmediğidir. Yargıtay; bazı kararlarında⁹³ özellikle hukuk danışmanlığı bakımından indirim ya-

⁹⁰ Y. 13. HD, T. 27.11.2017, E. 2017/7992, K. 2017/11634, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

⁹¹ Kararın bozulması koşuluna ilişkin sözleşme maddesi, kanuna aykırı bir koşuldur ve sonuç doğurmaz. Bu hüküm sözleşmenin tamamının geçersizliğine neden olabilir bkz. Av. K. m.163/I/c.4.

⁹² "... Avukatlık sözleşmesinin konusunun, ancak bir hukuki yardım olabileceği, Avukatlık Kanunu'nun 2 nci maddesinde belirtilmiştir. Taraflar arasındaki sözleşmenin az yukarıda açıklanan hükmünde, avukatlık sözleşmesinin konusu, "İş sahibinin Ankara ... Mahkemesinin ... sayılı dosyasında verilen kararın temyiz edilerek bu süreçlerin takip edilmesi ve anılan kararın Yargıtay tarafından esastan bozulması için temsil, hukuki yardım ve danışmanlık hizmetinin verilmesi" olarak açıklanmış olup, 4.000.000 USD'nin ise kararın bozulması halinde ödeneceği belirtilmiştir. Temyiz incelemesi sırasında davacı avukat tarafından sağlanacak hukuki yardımın kapsamı sözleşmede belirtilmediğinden, bu hali ile taraflar arasındaki sözleşmenin, Yargıtay (kapatılan) 13. Hukuk Dairesinin kökleşmiş içtihatları ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun yukarıda yer verilen kararı gereği Türk Borçlar Kanunu'nun 26 ve 27'nci maddeleri gereğince hukuka, ahlaka ve kamu düzenine aykırı olması nedeniyle geçersiz olduğunun kabulü gerekir. ... Tüm bu açıklamalar ışığında ... davaya konu 12.11.2013 tarihli avukatlık sözleşmesinden dolayı davacı avukatın vekâlet ücreti alacağı söz konusu olmayacaktır. Davacı avukatın davanın başından beri verdiği emeğin göz önünde bulundurulması ve uygun bir vekâlet ücreti tayininin gerekliliği akla gelebilirse de taleple bağlılık ilkesi karşısında, başkaca vekâlet ücretine hükmedilmesi de doğru olmayacaktır..." Y. 3 HD., T. 26.03.2024, E. 2023/4603, K. 2024/1220, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

⁹³ "...Taraflar arasındaki bu sözleşme, hizmet hukuk müşavirliği niteliğinde olup, sözleşmenin 4. maddesi gereğince sözleşme bitiminden 30 gün önce feshedilmiş olması nedeniyle aynı hükümlerle sözleşme uzayarak devam etmiştir. Davacı bu durumda, azil tarihine kadar ödenmeyen aylık ücret alacaklarının yanında, sözleşmenin yenilenmiş olması nedeniyle, dönem sonuna kadarki aylık ücretlere

pılması gerektiğini belirtirken, bazı kararlarında⁹⁴ indirim yapılmasını doğru bulmamıştır. Oysaki hizmet ve kira gibi diğer sürekli edimli sözleşmelerin feshinde ödenecek bedelden indirim yapılması kabul edilmektedir. Kanımızca, hizmet sözleşmesinde olduğu gibi,⁹⁵ haklı istifa eden veya haksız azledilen avukata ödenecek ücretten, avukatın yapmaktan kurtulduğu iş nedeniyle tasarruf ettiği ya da söz konusu işin yerine aldığı başka işten kazandığı ve kazanmaktan kasten imtina ettiği miktarın da indirilmesi gerekir.

de hak kazanmıştır. Ne var ki 02.08.2010 tarihli azille birlikte taraflar arasındaki hizmet hukuk müşavirliği sözleşmesi sona ermiş olduğundan, Türk Borçlar Kanunu'nun 408. (mülga Borçlar Kanunu'nun 325.) maddesi gereğince davacının azil tarihinden sonra vekalet görevini ifa etmemiş olması nedeniyle tasarruf ettiği ya da diğer bir işte kazandığı ve kazanmaktan kasten feragat ettiği şeylerin de ücretten indirilmesi gereklidir." Y. 13. HD, T. 15.09.2015, E. 2014/23864, K. 2015/26961; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 11.06.2015, E. 2014/43250, K. 2015/19352; "...Davalı kooperatifin feshi ihbar süresine uymadan sözleşmeyi fesih etmesi, haksız fesih ve azil niteliğindedir. Bu nedenle davacı, 2004 yılı ücretinin tamamını bir önceki yıl ücretine göre istemeye hak kazanmıştır. Ancak BK'nın 390 ve 325. maddeleri uyarınca davacının işi yapmadığından dolayı tasarruf ettiği yahut diğer bir iş ile kazandığı ve kazanmaktan kasten feragat ettiği şeylerin ücretinden indirilmesi gerekir." Y. 13. HD, T. 14.01.2008, E. 2007/8188, K. 2008/253, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır). Ayrıca bkz. Bağlı Tahiroğlu, s. 151.

⁹⁴ "...istifanın haklılığından bahisle davacının vekalet ücretine hak kazandığı kanaatine varılmış olmasına rağmen, haklı istifa durumunda vekilin kararlaştırılan ücretin tamamına hak kazandığı gözetilmeksizin, olayda Borçlar Kanunu 325. maddesinin uygulanarak davacının alacağından emek ve mesai tasarrufu nedeniyle indirim yapılması doğru değildir." Y. 13. HD, T. 13.06.2012, E. 2012/12304, K. 2012/15510, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

⁹⁵ TBK m.438 uyarınca; "İşveren, haklı sebep olmaksızın hizmet sözleşmesini derhâl feshederse işçi, belirsiz süreli sözleşmelerde, fesih bildirim süresine; belirli süreli sözleşmelerde ise, sözleşme süresine uyulmaması durumunda, bu sürelerle uyulmuş olsaydı kazanabileceği miktarı, tazminat olarak isteyebilir. Belirli süreli hizmet sözleşmesinde işçinin hizmet sözleşmesinin sona ermesi yüzünden tasarruf ettiği miktar ile başka bir işten elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelir, tazminattan indirilir. Hâkim, bütün durum ve koşulları göz önünde tutarak, ayrıca miktarını serbestçe belirleyeceği bir tazminatın işçiye ödenmesine karar verebilir; ancak belirlenecek tazminat miktarı, işçinin altı aylık ücretinden fazla olamaz." Ayıca TBK m.408 uyarınca da; "İşveren, işgörme ediminin yerine getirilmesini kusuruyla engellerse veya edimi kabulde temerrüde düşerse, işçiye ücretini ödemekle yükümlü olup, işçiden bu edimini daha sonra yerine getirmesini isteyemez. Ancak, işçinin bu engelleme sebebiyle yapmaktan kurtulduğu giderler ile başka bir iş yaparak kazandığı veya kazanmaktan bilerek kaçındığı yararlar ücretinden indirilir."

Ücrete hak kazanan avukat akdi ücretin yanında dava sonunda müvekkil lehine hükmedilecek olan *karşı yan vekalet ücretini* ve/veya icra vekalet ücretini de isteyebilir. Karşı yan vekalet ücreti yargılama giderlerinden olup mahkeme kararı ile doğar. Mahkeme karar verdikten sonra karşı yan avukata değil müvekkile ödeme yaparsa müvekkilin avukata ödemesi gereken miktar yapılan tahsilâta göre belirlenir ve ödeme borcu tahsilat anında muaccel olur, dürüstlük kuralının gerektirdiği bazı durumlarda tahsilatın yapılmış sayılması kabul edilebilir.⁹⁶ Yargıtay'ın karşı yan vekalet ücretinin harca esas değere göre

⁹⁶ Müvekkilin dürüstlük kuralına aykırı şekilde karşı yan vekalet ücretini tahsilden kaçınması halinde tahsilat yapılmış sayılabilir.

“...Dairemizin kökleşmiş içtihatlarına göre haklı azil halinde ancak azil tarihi itibarıyla sonuçlanıp, kesinleşen işlerden dolayı vekâlet ücreti talep edilebilir. Buna karşılık haksız azil halinde ise avukat, hangi aşamada olursa olsun, üstlendiği işin tüm vekâlet ücretini talep etme hakkına sahiptir...” Y. 13. HD, T. 24.05.2017, E. 2015/18846, K. 2017/6276; “...Dava, haksız azil nedeniyle vekalet sözleşmesinden doğan ücret ve masrafların tahsili istemine ilişkin olup, azlin haksız olduğu mahkemenin de kabulünde iken vekalet konu işçi alacağı yargılamasında davacı vekilin temyiz incelemesinde mürafaya katıldığı, bu yönden de vekalet ücretine hak kazanacağı gözetilmeksizin...” Y. 13. HD, T. 14.05.2015, E. 2015/695, K. 2015/15510, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır). “...Avukatlık Yasasının 164/son maddesinde açıklanan ve aksine sözleşme olmadığında avukata ait olacağı kabul edilen ücret alacağı yargılama ve icra gideri niteliğinde olduğundan ancak dava ve takip sonuçlandığında miktarı belli olur ve bundan sonra müvekkil tarafından hasımdan tahsili mümkün hale gelir. Müvekkilin vekiline ödeme borcu da hasım taraftan tahsil edilmeden doğmaz. Diğer bir anlatımla hasım taraftan henüz vekalet ücreti alacağını tahsil etmemiş veya edememiş olan müvekkilden avukat bu alacağını isteyemez. Tahsil edilmiş olmasını beklemek durumundadır. Kural böyle olmakla birlikte hakim bu kurala sıkı sıkıya bağlı kalmamalı, Avukatlık Yasasının 164/son maddesine işlerlik kazandıracak şekilde her olayın özelliğine, durum ve şartlarına göre değerlendirme yapmalı, özellikle MK’nın 2. maddesinde ifadesini bulan hakkın kötüye kullanılmasına ve dürüstlük kurallarının ihlaline izin vermemeli, gerektiğinde müvekkilin dava veya takip sonucunda belirlenen bu ücret alacağını tahsil etmiş kabul etmeli, aksi halde bu nitelikteki ücret alacağına ilişkin istemi henüz muaccel olmadığından reddetmelidir.” Y. 13. HD, T. 16.03.2006, E. 2005/17679, K. 2006/3713; Y. 13. HD, T. 28.11.2013, E. 2013/1604, K. 2013/29439, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır); Y. 13. HD, T. 15.10.1992, E. 1992/6246, K. 1992/7883 (Nak. Semih Güner, Avukatlık Hukuku, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2011, s. 356, dn. 184); Yargılama gideri niteliğindeki karşı vekalet alacağı, ancak tahsil edildiği vakit muaccel olur. Gökyayla, s. 95; Ayrıca bkz. Güner, s. 356, 357; Candaş İlgin, Avukatlık Ücret Sözleşmesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 58.

belirleneceğini söyleyen kararları her durumda uygulanamaz.⁹⁷ Ayrıca avukatın çekilmezlik nedeninde bir sorumluluğu olmamasına rağmen (haksız) azledildiği durumda karşı yan vekalet ücretinin avukatın tahsilat aşamasına gelen alacak için yapmış olduğu mesai ve verdiği emeğe göre takdir edileceğini söyleyen Yargıtay kararlarına katılmak da mümkün değildir.⁹⁸ Fesih nedeniyle ücrete hak kazanan avukatın sonra başka bir avukat davayı yürütmüşse karşı yan vekalet ücreti avukatlar arasında vermiş oldukları emek oranında paylaşılmalıdır.

Karşı yan vekalet ücretine temerrüt faizi karar tarihinden itibaren işlese de Yargıtay, avukatın karşı yan vekalet ücretini (eski) müvekkilinden talep etmesi halinde temerrüt faizinin avukatın yapacağı temerrüt ihtarından veya açacağı dava ya da başlatacağı takipten itibaren istenebileceğini kabul etmiştir.⁹⁹ Kanımızca, müvekkilin karşı yandan tahsil

⁹⁷ “...Davacı avukat haklı olarak istifa ettiğine göre 1136 sayılı Kanun’un 174/2 maddesi uyarınca karşı yan vekalet ücretinin de tamamını isteyebilir. Mahkemece ... Mahkemesi’nin 2007/259 esas sayılı dosyasında harca esas değer üzerinden hesaplanacak Avukatlık Ücret Tarifesi uyarınca belirlenecek rakamın davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekirken...” Y. 13. HD, T. 18.04.2012, E. 2012/4499, K. 2012/10566 Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

⁹⁸ “... Mahkemece davacının bildirdiği dosyalarda, davacının bir ihmal ve kusurunun bulunup bulunmadığı, gerektiğinde bilirkişi aracılığı ile araştırılarak, tek taraflı feshin haklı olup olmadığı belirlenmeli, şayet fesih haksız ise davacının takip ettiği dosyalarda verdiği hizmet nedeniyle tahsil aşamasına gelen ve fesih nedeniyle almaktan mahrum kaldığı karşı vekalet ücreti, dosyalarda sarfettiği emek ve mesaisi göz önüne alınarak hüküm altına alınmalıdır.” Y. 13. HD, T. 17.02.2007, E. 2006/14029, K. 2007/1900, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

⁹⁹ “...Yine her ne kadar hükme esas alınan bilirkişi raporunda Ankara 9. İş Mahkemesi’nin 2008/42 Esas sayılı dosyası ile hükmedilen 3.118,00 TL karşı yan vekalet ücretinin tahsil tarihine kadar işlemiş yasal faiz tutarı 731,95 TL olarak belirlenmiş ve davacının hak ettiği avukatlık ücret miktarına söz konusu tutar da dahil edilmiş ise de Borçlar Kanunu’nun 101/1 (6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 117.) maddesi uyarınca muaccel bir borcun borçlusu ancak alacaklının ihtarı ile mütemerrit olur. Muaccel hale gelmiş bir borçtan dolayı alacaklının herhangi bir ihtarı yok ise anılan yasa maddesi uyarınca faize ancak dava tarihinden itibaren hükmedilmesi gerekir. Dava konusu olayda ise, davacı, Ankara 7. İcra Müdürlüğü’nün 2011/505 Esas sayılı dosyasında tahsil tarihi olarak belirtilen 19.01.2012 tarihine kadar ihtarname çekerek davalıyı temerrüde düşürdüğünü iddia ve ispat etmemiştir. Bu itibarla davacının karşı yan vekalet ücreti yönünden 731,95 TL işlemiş faizi talep etmesine olanak yoktur. Mahkemece, değinilen bu yön göz ardı edilmek suretiyle; davacının talep edebileceği alacak tutarına 731,95 TL karşı yan vekalet ücreti işlemiş faizinin de dahil edilerek yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Y. 13. HD, T. 26.04.2016, E. 2015/6376, K. 2016/11422, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

ettiği vekalet ücreti ve temerrüt faizi sebepsiz zenginleşme teşkil edecektir. Bu yüzden dava konusu para ise anaparayla birlikte karar tarihinden işlemiş faiz müvekkilin zenginleştiği avukatın fakirleştiği miktar olarak tamamıyla ödenmeli ve bu miktara TBK m.117'ye göre zenginleşmenin gerçekleştiği tarihten itibaren temerrüt faizi işlemelidir, söz konusu hal-lerde müvekkil iyiniyetli sebepsiz zenginleşen sayılamaz.

Burada son olarak özellikle hukuki danışmanlık sözleşmeleri bakımından önem arz eden bir konuya değinmek istiyoruz. Bilindiği gibi süreli sözleşmelerde kural olarak sözleşmenin geçerli olacağı süre veya sona ereceği tarih belirlenir¹⁰⁰ ve sözleşme sürenin dolmasıyla ya da o tarihin gelmesiyle son bulur.¹⁰¹ Bu sözleşmelerde, sürenin dolmasına rağmen vekalet ilişkisi devam etmişse kural olarak önceki sözleşmenin süresinin uzadığı kabul edilmelidir, özellikle taraflar edimlerini önceki sözleşmedeki esaslara göre yerine getirmesi halinde durum böyledir.¹⁰² Ancak tarafların örtülü iradelerinden yeni

¹⁰⁰ Örneğin “Bu sözleşme süresi imza tarihinden itibaren bir yıldır.” veya “Bu sözleşme 01.10.2024 tarihinde sona erer.”

¹⁰¹ Diğer yandan vekalet(name) sözleşme değil, müvekkilin vermiş olduğu bir yetkileri gösteren belgedir. Vekâlet belli bir süre için verilmişse (sözleşme süresi değil, vekile yetki veren vekalet), kural olarak sürenin dolmasıyla sona erer ancak bir süre belirtilmediyse belgenin geçerliliğini hukuki bir neden bulunmamasına rağmen on yıl ile sınırlandırmak müvekkilin savunma hakkını engeller. Bkz. “...Bu açıklamalar karşısında davalılar ... ile ... adına dosyaya vekaletnameler sunulduğuna, vekaletnameler gereği Av. ... duruşmaya kabul edilerek beyanı da alındığına, sunulan vekaletnameler genel vekaletname mahiyetinde olup içeriklerinde herhangi bir süre sınırlaması bulunmadığına, vekaletin sona erme sebepleri konusunda belirlenmiş olup bu hususların gerçekleştiği iddia edilmediği gibi vekaletname tarihlerinin eski olması nedeniyle vekalet ilişkisi de son bulmayacağına göre mahkeme tarafından davalılar Mustafa ve ...'ın vekille temsil edildiği dikkate alınarak reddedilen bölüm yönünden isimleri yazılı davalılar lehine vekalet ücreti takdiri gerekirken, vekaletnameler yönünden on yıllık sürenin geçtiği ve geçerli bir vekaletname de ibraz edilmediği gerekçesiyle vekalet ücreti takdir edilmemesi doğru olmamıştır. Kaldı ki yukarıda yazılı nedenlerle vekaletnamelerin sona ermesi durumunda da davalı tarafa geçerli vekaletname ibraz edilebilmesi için süre ve imkân tanınması gerekirken, herhangi bir süre verilmeden geçerli bir vekaletname ibraz edilmediğinin kabulü de doğru değildir.” Y. 8. HD, T. 24.12.2019, E. 2018/8121, K. 2019/11694, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

¹⁰² Kural olarak vekâlet belli bir süre için verilmişse, sürenin dolmasıyla sona erer. Eren, Özel, s. 758; Yine kural olarak, süreli sözleşmeler de sürenin dolmasıyla sona erer. Eren, Genel, s. 1422. Bir iş görme sözleşmesi olan ve sürekli borç doğuran avukatlık sözleşmesinin, süresinin dolmasına rağmen tarafların hukuki ilişkiye devam etmeleri durumunda uygulanacak bir hüküm ne Avukatlık Kanunu'nda ne de vekâlet

esaslara tâbi bir avukatlık sözleşmesinin kurulduğu da söylenebilir.¹⁰³

sözleşmesine ilişkin TBK hükümlerinde bulunmamaktadır. Öyleyse hizmet sözleşmesine ilişkin TBK m.430'un kıyasen uygulanmasıyla sözleşmenin belirli olmayan bir süre ile uzamış olduğu düşünülebilir. Hizmet sözleşmesinin TBK m.430'a göre belirsiz süreli hale gelmesinde ise taraflara fesih sürelerine uymak kaydıyla sözleşmeyi sona erdirmeye imkânı tanınmıştır (TBK m.432). Ancak vekâlet ilişkisinin fesih ihbar sürelerine bağlanmamasının nedeni, taraflarının arasındaki sıkı güven ilişkisi ve bu nedenle sözleşmeyi diledikleri zaman feshedebilecek olmalarıdır, bu noktada vekâlet sözleşmesi hizmet sözleşmesinden ayrılmaktadır, hizmet ya da kira sözleşmesinin kıyasen de olsa uygulanması değil genel hükümlerin uygulanması ile sonuca ulaşmak daha doğru olacaktır. Ayrıca belirli süreli konut ve çatılı işyeri kiralari bakımından sözleşmenin bir yıl uzayacağını (TBK m.347/I), olağan kiralarda ise sözleşmenin belirsiz hale geleceğini söyleyen (TBK m.327/II) hükümler bulunmaktadır. Ancak, kullandırma borcu doğuran bir sözleşme olan kira sözleşmesinin vekâlet sözleşmesine uygulanması doğru olmayacaktır.

¹⁰³ Bilindiği gibi vekâlet sözleşmesi örtülü kabul ile kurulabilir (Yavuz, s. 1282, 1285) hatta avukatlar ve resmi sığa sağıp diğeri kişileri bakımından örtülü kabul karinesi bulunmaktadır (bkz. TBK m.503).

Eğer önceki sözleşme devam ediyorsa ücret bu sözleşmeye, ikinci ihtimalde, hâkim tarafından yukarıda açıkladığımız esaslara göre belirlenir. Ancak sözleşmede açık düzenleme varsa buna uyulması gerekir. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin vermiş olduğu bir karara göre; "...Somut olayda taraflar arasındaki 12.09.2005 tarihli Avukatlık Ücret Sözleşmesinde, vekalet ücreti 125.000,00 Dolar üzerinden maktu olarak tespit edilmiş olup, ücretin 500,00 Dolarlık kısmının peşin alındığı konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Ne var ki ücretin bakiye kısmının ne zaman ödeneceği konusunda açık bir tarih ya da zaman öngörülmemiş, bununla beraber, az yukarıda değinilen Avukatlık Kanunu hükümlerine paralel olarak, "avukatın üstlendiği işi sonuna kadar takip etmekle yükümlü olduğu" belirtilmiştir. O halde somut olayda, davacı avukatın sözleşme konusu işleri sonuna kadar takip edip sonuçlandırmadan ücretini talep edemeyeceğinin kabulü gerekir. Her ne kadar mahkemece sözleşme süresinin (1) yıl olduğu ve sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren bu sürenin geçtiğinden bahisle ücretin muaccel olduğu kabul edilmişse de olayda söz konusu (1) yıllık sürenin sonunda vekalet ilişkisinin sona erdirilmeyip devam ettiği sabittir. Kaldı ki sözleşmede, sözleşme süresinin (1) yıl olduğu belirtildikten sonra, mevcut dava ve takiplerin sonuna kadar takip edileceği de açıkça hüküm altına alınmıştır. Buna göre ücretin, (1) yıllık sürenin dolması ile değil, sözleşmenin "Konu" başlıklı bölümünde belirtilen işlerin sonuçlanması ile muaccel hale geleceği kabul edilmelidir. Dosya kapsamından ve alınan bilirkişi raporundan, sözleşme konusu işlerin sonuçlanıp sonuçlanmadığı ise anlaşılamamaktadır. O halde mahkemece bu yönde bir inceleme ve değerlendirme yapılarak, sözleşme konusu işlerin davacı avukat tarafından sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığı konusunda bilirkişiden ek rapor alınıp, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanlış değerlendirmelerle yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Y. 13. HD, T. 23.09.2014, E. 2013/30781, K. 2014/28360, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

Sürenin dolmasına rağmen ilişkinin devam ettiği ve edeceği yönünde güven oluşturulduktan sonra sürenin dolmasını gerekçe göstermek dürüstlük kuralına aykırı olacaktır.¹⁰⁴ Böyle bir durumda sözleşmeyi sonlandıran müvekkil ise tamamlanmamış işler bakımından tam ücret ödemesi gerekir. Ayrıca müvekkilin hazırladığı genel işlem koşulları niteliğindeki bir sözleşmede yalnızca müvekkil lehine tanınan fesih hakkına dayanılarak yapılan fesih doğası itibariyle dürüstlük kuralına aykırı olacağı¹⁰⁵ için haksız azil olarak kabul edilecektir. Bu durumda da avukata tam ücret ödenmesi gerekecek ayrıca avukat; yardımcı avukat, sekreter, icra takip elemanı istihdam etmesi, daha büyük büro kiralaması gibi harcamalarını tazminat talebine konu edebileceği gibi uygun olmayan zamanda fesih (TBK m.512/I/c. 2) nedeniyle tazminat ödenmesini de isteyebilecektir.

2. Avukatın Hiçbir Ücrete Hak Kazanamayacağı Durumlar

Av. K. m.174/I'de; haklı neden olmadan (*haksız*) işi takipten vazgeçen avukatın ücret talep edemeyeceği, peşin aldığı ücreti iade etmesi gerektiği düzenlenmiştir. Öyleyse çekilmezliğin olmadığı ve çekilmezlik nedeninden avukatın sorumlu olduğu hallerde istifa eden avukat ücret talep edemeyecek, almış olduğu ücret ile avansı iade edecektir.¹⁰⁶ Örneğin müvekkilin kusurlu hareketi avukat bakımından sözleşme ilişkisini çekilmez hale getirmemişse istifa eden avukat tamamlanmamış işler için ücret isteyemeyecek; yalnızca fesih anı itibariyle *tamamlanmamış* işlerin ücretini ve bu işlere bağlı karşı yan vekalet ücretini¹⁰⁷ isteyebilecektir.

¹⁰⁴ Bkz. Şener Akyol, "Venire Contra Factum Proprium (Önceki Eylem İle Çelişkili Davranış Yasası)", Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Yetkin Yayınevi, Ankara 2006.

¹⁰⁵ Nitekim böyle bir durumda dayanan sözleşme hükmü dürüstlük kuralına aykırı olduğu için yazılmamış sayılacaktır (TBK m.25).

¹⁰⁶ Öğretide de Av. K.'nın açık ifadesi ve bütünü göz önünde bulundurulduğunda, kusuru ile azle sebep olan ve haklı neden olmadan istifa eden avukatın hiçbir ücret talep edemeyeceği belirtilmiştir. Bkz. Necip Bilge, Borçlar Hukuku, Özel Borç Münasebetleri, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Sevinç Matbaası, Ankara 1971, s. 301, 302; Zevkliler/Gökyayla, s. 676; Akipek, s. 77; Günergök, s. 148; Bağlı Tahiroğlu, 149; Gökyayla, s. 93, 95, 96.

¹⁰⁷ Bir Yargıtay kararına göre böyle bir durumda karşı yan vekalet ücretinin talep edilebilmesi için azil anında işin tamamlanmış olması yeterlidir, tahsilatın yapılmış olması şart değildir. "...Mahkemece, isabetli olarak azlin haklı olduğu kabul edilmiş ve haklı azil halinde avukatın ancak azil tarihi itibari ile kesinleşen işlerden dolayı vekâlet ücreti talep edebileceği belirtilmiş ise de karşı yan vekâlet ücretinin

Haklı azil bakımından da aynı sonuca varılmaktadır.¹⁰⁸ Nitekim Av. K. m.174/II/c.2'ye göre avukatın "kusuruna"¹⁰⁹ dayanan azilde ücret ödenmesi gerekmez. Buradaki sorun çekilmezlik nedeniyle iki tarafın da sorumlu tutulabilecekleri bir neden yoksa ücret ödenip ödenmeyeceği, ödenecekse hangi esasa göre hesaplanacağıdır. Kanımızca Kanunun zıt anlamından hareketle azilde avukatın kusuru yoksa tam ücret ödenir sonucuna her durumda varılamaz. Çekilmezliğin ortaya çıkmasında sorumluluğun iki tarafa da yüklenemediği durumlarda bu sonuca varmak Kanunun özüyle uyuşmaz. Ayrıca ücrete ilişkin olumsuz sonucun tümünü çekilmezlik nedeniyle sorumluluğu bulunmayan müvekkilin omuzlarına yüklemeyi haklı gösterecek bir neden de yoktur. Dolayısıyla aşağıda inceleyeceğimiz gibi çekilmezlik nedeniyle her iki tarafın da sorumlu olduğu ve her iki tarafın da sorumluluğunun bulunmadığı azilde hakkaniyete göre ücret ödenmesi gerekir.

ancak tahsil edildikten sonra muaccel hale geleceğinin kabulü mümkün değildir. Davacının, icra takibine konu ettiği ... 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2008/129 Esas sayılı dosyasının azil tarihi olan 29.12.2014 tarihi itibarı ile kesinleştiğinin anlaşılması karşısında, davacının tahsil koşuluna bağlı olmaksızın karşı yan vekâlet ücretine hak kazandığının kabulü gerekirken, yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Y. 13. HD, T. 28.09.2017, E. 2016/7665, K. 2017/8727, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

¹⁰⁸ "...Davacı avukatın...1994/85 esas sayılı dava dosyasını mazeretsiz olarak takip etmemesi nedeniyle müvekkili tarafından 8.7.1994 tarihinde her iki dosyasındaki vekâlet görevinden azledildiği ve 1994/85 esas sayılı davadan azli nedeniyle açtığı vekâlet ücreti davasının azlin haklı olduğu kabul edilerek reddedildiği ve bu kararın Yargıtay'dan geçmek suretiyle kesinleştiği toplanan delillerden anlaşılmaktadır. Vekâlet, güvene dayalı bir sözleşmedir. Üstlendiği davalardan birini takip etmemek suretiyle azledilen avukata karşı müvekkilinin güveninin kalmaması hayatın olağan akışıyla BK. nun amaçladığı güven ilkesine daha uygun düşer. Bu nedenle vekili davacıya karşı güveni kalmayan davalının avukatını azletmesi haklı bir nedene dayandığından, davacı avukat ücret isteyemez." Y. 13. HD, T. 19.12.1995, E. 1995/11369, K. 1995/11467, Legalbank, Erişim: 29.06.2024. "...Avukatlık Kanunu'nun 174. maddesi hükmüne göre azil haklı ise avukatlık ücretinin ödenmesi gerekmez, haksız azil halinde ise ücretin tamamına avukat hak kazanır." Y. 13. HD, T. 21.01.2010, E. 2009/6286, K. 2010/420; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 24.04.2006, E. 2005/16998, K. 2006/6398; Y. 13. HD, T. 22.05.2008, E. 2008/5193, K. 2008/7032; Y. 3. HD, T. 24.10.2011, E. 2011/10297, K. 2011/16097; Y. 13. HD, T. 15.05.2012, E. 2012/6715, K. 2012/12438, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

¹⁰⁹ Her ne kadar, Av. K. m.174/II'de kusur veya ihmalden söz edilmişse de bu ifadeyi "kusur" şeklinde anlamak gerekir.

D. HAKKANİYETE GÖRE ÜCRET

1. Genel Olarak

Av. K. katı bir şekilde “ya tam ücret ya hiç ücret” çözümünü kabul etmiştir. Öğretide de Kanunun bu çözüm dışındaki ihtimalleri dışladığı, hakkaniyete göre ücreti kabul etmediğini belirten görüşler bulunmaktadır.¹¹⁰ Kanımızca bu katı yaklaşımın temelinde fesih nedeni olan çekilmezlik olgusunun ortaya çıkmasında avukatın ya da müvekkilin tek başına sorumlu olacağı düşüncesi yatmaktadır. Oysa her iki tarafın da sorumlu olduğu veya her ikisinin de sorumlu olmadığı durumlar olabilir. Sözleşme kendisi için çekilmez hale geldiğinde avukat istifa, müvekkil azil beyanında bulunabilir fakat çekilmezlik nedeninin ortaya çıkmasında her iki tarafın da sorumluluğu yoksa veya her iki tarafın sorumlulukları varsa Av. K. m.174’den bir çözüm çıkarmak mümkün olmamaktadır. Sözleşmenin konusuz kalması, işlem temelini çökmesi, imkânsızlık ve sözleşme süresinin dolması gibi nedenlerle sözleşmenin feshinde de aynı ihtimaller gündeme gelebilir.

Özel olarak düzenlenmeyen bu haller bakımından Av. K.’da gerçek ve bilinçsiz boşluk bulunmaktadır. Bu boşluğun genel hükümlere göre doldurulması gerekir. Uygulanabilecek maddeler vekalet sözleşmesine ilişkin TBK m.514, 126 ve TMK m.4’tür. Kanımızca ücrete ilişkin sonuçları kanunlarda, sözleşmede ve AAÜT’de düzenlenmeyen; tarafların sorumluluklarının bulunmadığı veya her iki tarafın da sorumluluğunun bulunduğu sona erme hallerinde ücret hakkaniyete göre belirlenmelidir.

Ancak Yargıtay bazen hakkaniyete göre ücret uygulamasını genişletmekte; Av. K. m.174 uyarınca hiç ücret ödenmemesi gereken durumlarda maddeyi avukat lehine “yumuşatarak” hakkaniyete göre ücrete karar vermektedir. Örneğin Yüksek Mahkeme; avukatın güven sarsıcı davranışları nedeniyle (haklı) azli söz konusu olsa dahi hakkaniyete göre ücret ödenmesi gerektiğini belirtmiş,¹¹¹ yine haklı azle iliş-

¹¹⁰ Gökyayla, s. 93, 95, 96.

¹¹¹ “...Güven sarsıcı harekette bulunulması sonucu ilişkinin sarsılması, buna da davacı tarafın tutum ve davranışının yol açması halinde azil haklıdır...Avukatlık Kanunu’nun 174/2. maddesi hükmüne göre avukat kusur veya ihmali nedeniyle azil edilmiş yani azil haklı ise ücretinin ödenmesi gerekmez. Somut olayda, davacı

kin başka kararında müvekkilin avukatın borca aykırı davranışından zarara uğramamış olması durumunda hakkaniyete göre ücret ödeneceğine karar vermiştir.¹¹² Bu kararların Av. K.'ya ve konuyla ilgili çoğunluk kararlara ters düştüğü görülmektedir.

2. Hakkaniyet Göre Ücret Belirlenmesini Gerektiren Durumlara Bazı Örnekler

a. Yasa Gereği Sona Erme, İmkânsızlık ve İşlem Temelinin Çökmesi

Sözleşmeden, işin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça ya da ilişkinin devamında müvekkilin menfaati bulunmadıkça avukatlık sözleşmesi de vekalet akdi gibi; ölüm, tüzel kişiliğin sona ermesi, ehliyet kaybı ve iflas ile yasa gereği sona erer (TBK m.513). TBK m.514 uyarınca avukatın sona ermeyi öğrenene kadar yaptığı işlerin ücreti işler tamamlanmamış olsa dahi, emek ve mesaisi göz önünde bulundurularak hakkaniyete göre ödenmelidir.

avukat haklı olarak azil edildiğine göre, tam ücret talep etme hakkına sahip olmayıp, ancak yaptığı işlerden dolayı emek ve mesaisi gözetilerek, hak ve nesafete göre ücret isteyebileceği kabul edilip, sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Y. 13. HD, T. 21.01.2010, E. 2009/6471, K. 2010/422, Lexpera, Erişim: 29.06.2024. Ayrıca bkz. YHGK, T. 28.02.1968, E. 966/4-1015, K. 117 (Nak. Özkaya, s. 869); YHGK, T. 23.09.1987, E. 987/3-186, K. 957 (Nak. Gökyayla, s. 93).

¹¹² "...HGK'nın 23.09.1987 gün 87/3-188 Esas 87/657 Karar sayılı ilamda da açıklandığı gibi, haklı olarak azledildiği halde, azle yol açan davranışının davalı aleyhine herhangi bir sonuç doğurmayan, kötü niyetli olmayan ve azle neden olan davranışı iş sahibine zarar vermeyen avukatın, azil tarihine kadar sarf ettiği mesaisine karşılık adalete uygun bir avukatlık ücretinin ödenmesi hakkaniyet gereği olarak kabul edilmelidir." Y. 3. HD, T. 11.03.2013, E. 2013/2995, K. 2013/3972, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

"...Azil her ne kadar haklı ise de, davacının üstlendiği işi azil tarihine kadar davalı vekil eden lehine takip edip getirdiği, davalının, davacının azil tarihine kadarki emek ve mesleki bilgisinden yararlandığı, davacının davranışı nedeniyle davalının herhangi bir zarara uğramadığı da anlaşıldığından, davacı sözleşmeye göre ücret isteyemez ise de, HGK'nın 1987/3-186 E, 957 K sayılı ilamında belirtildiği gibi, davacının sarfettiği emeği, mesaisi, üstlendiği işi getirdiği durumu nazara alınarak uygun bir ücretin takdir ve tayin edilmesi hakkaniyete uygun olacaktır." Y. 13. HD, T. 14.01.2008, E. 2007/8188, K. 2008/253, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

Avukatlık sözleşmesinin sonraki imkânsızlık ve tasarımın boşa çıkması şeklinde işlem temelinin çökmesi¹¹³ (amacın ortadan kalkması, sonradan gerçekleşmesi, bozulması) nedenlerine dayanılarak feshe dilebileceği kabul edilmektedir.¹¹⁴ Bu durumlarda ücret alacağı, feshe gerekçe olan ifa engelinden hangi tarafın sorumlu olduğuna göre belirlenmelidir. Örneğin, borcun ifasını kendi davranışıyla imkânsız hale getiren avukata haklı azıl- haksız istifada olduğu gibi hiçbir ücret ödenmemesi, imkânsızlıktan yalnızca müvekkil sorumlu ise haklı istifa- haksız azıldeki gibi tam ücretin ödenmesi gerekir. Benzer şekilde, müvekkilin avukatın haberi olmadan karşı tarafla irtibata geçip alacağını haricen tahsil etmesi, dava/ takipten feragat etmesi, davayı kabulü veya sulh olması hallerinde müvekkil amacın gerçekleşmesine ya da ortadan kalkmasına dayanarak azlederse avukat tam ücret talep edebilmelidir. Ancak fesih nedeninin gerçekleşmesinde sorumluluğun taraflara yüklenemediği veya her iki tarafa da yüklenebildiği durumlarda ücret hakkaniyete göre belirlenecektir. Örneğin avukatın işi takip etmemesi, aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle zor durumda kalan müvekkilin avukatın haberi olmadan karşı tarafla sulh olması, alacağını daha düşük miktarda karşı taraftan tahsil etmesi hallerinde ücretin hakkaniyete göre belirlenmesi doğru olur. Yargıtay müvekkilin avukata temsil belgesi vermediği için adi vekalet hükümlerini uyguladığı bir kararında açıklamalarımızla uyumlu ifadelerle yer

¹¹³ İşlem temelinin çökmesi, sözleşme kurulurken tarafların öngördükleri dengeyi ya da tasarımlarının, yine sözleşme kurulurken öngöremedikleri bir nedenle sonradan bozulmasıyla ortaya çıkan bir ifa engelidir. Bu ifa engeli; tasarımı boşa çıkması (sözleşme amacının sonradan gerçekleşmesi, ortadan kalkması ve bozulması) ya da aşırı ifa güçlüğü şeklinde gerçekleşebilir (Bkz. Başak Baysal, *Sözleşmenin Uyarlanması*, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 49 vd., 151 vd.). Tasarımın boşa çıkması hallerinde sonraki imkânsızlığa ilişkin hükümler uygulanmalıdır. Bkz. Cumalıoğlu, s. 120-123.

¹¹⁴ Avukatlık sözleşmesinin işlem temelinin çökmesine sebep olabilecek olguların, aynı zamanda sözleşmenin feshi açısından haklı neden teşkil etmesi mümkündür. Bkz. Gökyayla, s. 84, 85; Sarı, s. 177; Sürekli borç ilişkileri çerçevesinde bkz. Seliçi s. 195, 196. Aslında sürekli edimli sözleşmelerde sonraki imkânsızlık halinde imkânsızlık hükümlerinin mi, temerrüt hükümlerinin mi uygulanacağı tartışmalıdır (bkz. Cumalıoğlu, s. 150). Sonraki imkansızlığın feshe neden olacağına ilişkin düzenleme Fransız ve eski İtalyan Medeni Kanunlarında bulunmaktaydı bkz. Andreas B. Schwarz, "Türk Borçlar Hukukuna Göre Akdin İhlali Sebebiyle Fesih," *Ebül'ula Mardin'e Armağan*, İstanbul 1943, s. 764, 765.

vermiştir.¹¹⁵ Hatırlatalım ki davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulh veya herhangi bir nedenle dava konusu anlaşmazlığın hâkimin karar vermesine gerek kalmadan giderilmesi gibi bazı özel sona erme hallerinde avukatın karşı yan vekalet ücreti alacağı özel olarak düzenlenmiştir (AAÜT- m.6/I/c.1).¹¹⁶ Ancak bu düzenleme akdi vekalet ücretinin tespitinde uygulanmaz (AAÜT- m.6/I/son c.).

¹¹⁵ Adi vekalet hükümlerinin uygulandığı bir olayda Yargıtay şu şekilde karar vermiştir: “...Davalı müvekkilin (vekil edenin) davacı avukatı (vekil) yetkilendirme (temsil) belgesi vermediği durumlarda, taraflar arasında alelade bir vekalet bulunduğunun kabulü ve sorunun buna göre çözümlenmesi gerekir. Bu itibarla, haksız azilde ücretin tamamının ödeneceği konusundaki yasa kuralı (Avukatlık Kanunu, m. 174/11) uyuşmazlık konusu olaya uygulanmaz. Kural olarak her türlü vekalette, müvekkil (vekil eden) vekilini her zaman azletmek hakkından, vekil de her zaman istifa edebilmek hakkından önceden vazgeçemezler (BK. m. 396/1). Azil veya istifa hakkının, bu hakkın kullanılması halinde, peşin alınmış ücretin geri alınamayacağı veya bir cezai şart ödeneceği şeklinde bir anlaşma ile dolaylı yoldan sınırlandırılması da geçerli olamaz. O halde, taraflar arasındaki sözleşme geçen madde’deki “Müvekkilin bu sözleşmenin akdinden sonra vekalet vermemesi ... (...) itibar olunamaz. Azil haklı bir nedene dayanmasa veya istifa haklı olsa bile, vekil, kural olarak, ücretin tamamını isteyemez, ancak o zamana kadar işi gereği gibi görmüşse, harcadığı zamanla orantılı olarak kısmi bir ücret isteminde bulunabilir. O halde, azil ve istifa ancak ileriye yürürlü olduğundan dolayı azlolunan veya istifa eden vekil, o zamana kadarki masrafları ve zararı için fiilen gördüğü işin karşılığı olan kısmi bir ücret isteyebileceğinin kabulü gerekecektir. Bu istemleri aşan ücretin alıkonulmasına veya cezai şarta ilişkin anlaşmalar ise geçerli olamayacaktır. Yukarıdaki fiili ve hukuki olgular dikkate alınmaksızın eksik araştırma sonucu bir hüküm kurulması doğru görülmemiştir. Mahkemece yapılacak iş; MK.nun 4. maddesi gereğince somut olayda hakkaniyete göre halin icabı takdir edilerek taraflar arasındaki adalet dengesinin korunması yönünde (birlirkişi incelemesi yapılmaksızın) bir karar vermekten ibarettir. Zira, başlanmış işin görülmesinin tamamlanması vekilin kusuru olmaksızın imkânsız hale gelirse ücretin hakkaniyete uygun bir kısmının ödenmesi gerekir.” Y. 3. HD, T. 29.12.1997, E. 1997/11339, K. 1997/12497, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

¹¹⁶ Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu Kararı’na göre; “...Avukatlık Kanunu’nun 165. maddesinde düzenlenen “ücret dolayısıyla müteselsil sorumluluk” hâllerinden olan “sulh veya her ne suretle olursa olsun taraflar arasında anlaşma ile sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerde” karşı tarafın avukatı lehine her iki tarafın müteselsil olarak ödenmesinden sorumlu olacağı avukatlık ücreti kapsamına avukat ile iş sahibi arasında yapılan ücret sözleşmesine göre avukata ödenmesi gereken “akdi vekâlet ücretinin” dâhil olmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.” YİBBGK, T. 05.10.2018, E. 2017/6, K. 2018/9, Lexpera, Erişim: 29.06.2024.

Sözleşme amacının ortadan kalktığı bazı olaylarda Yargıtay'ın avukatlık sözleşmesinin feshinin her durumda haklı ya da haksız fesih olarak nitelendirilemeyeceğini, bu hallerde ücret alacağına ilişkin Av. K. m.174'ün uygulanmasının mümkün olmayacağını belirterek hakkaniyete göre ücrete hükmettiği görülmektedir. Ancak Yüksek Mahkemenin bu yöndeki bazı kararları Av. K.'ya ve yerleşik içtihadı uygun değildir. Örneğin hasılat paylaşım alacak satış vaadi sözleşmesi uyarınca müvekkilin takip konusu alacağını üçüncü kişiye temlik etmesi halinde avukatın vekalet görevi temlik tarihi itibarıyla fiilen ve hukuken sona ermesine rağmen haklı-haksız fesih ayrımının yapılamayacağı, müvekkilin karşı tarafla sulh olmasından da söz edilemeyeceği belirtilmiş ve avukatın harcadığı emek ve mesaisine karşılık hakkaniyete uygun akdi ve karşı yan vekalet ücretini talep edebileceği kabul edilmiştir.¹¹⁷ Bu olayda avukatın iş görme borcu ifa edilebilir olsa da işin

¹¹⁷ “...Taraflar arasındaki sözleşme, davacı veya davalı tarafından feshedilmediği gibi, davacının vekaletten azledilmediği de sabittir. Bu nedenle sözleşmenin feshi halinde uygulanacak olan hükümlerin, dava konusu olayda uygulanması mümkün olmadığı gibi, davacı avukatın azli de söz konusu olmadığından, azil halinde Avukatlık Kanununda öngörülen hükümlerin de uygulanması mümkün değildir...dosya alacaklarının temlik edilmiş olması, haksız azil olarak değerlendirilemeyeceğinden, temlikin, haksız azille aynı hukuki sonuçları doğurması da kabul edilemez...Sonuç olarak, dava konusu olayda, sözleşmenin feshi, avukatın azli, ya da sulh bulunmadığından, sözleşme ve Avukatlık Kanununda ayrıca düzenlenmiş olan bu durumlarda ödenmesi öngörülen vekalet ücretlerinin talep edilmesi mümkün değilse de, dava konusu dosya alacağının...’ne temlik edilmiş olması nedeniyle, temlik tarihi itibarıyla vekalet görevi fiilen sona eren, ancak bu tarihe kadar görevini yerine getiren davacı avukatın, belli bir miktar vekalet ücretine hak kazandığı da tartışmasızdır. Ne var ki davacının üzerine aldığı işleri sonuçlandırmasına engel olan ve gerek taraflar arasındaki sözleşmede, gerekse Avukatlık Kanunu’nda ayrıca düzenlenmeyen ve az yukarıda da değinildiği gibi, davalının, ..’den, fona devredilen Bankalarla ilgili yapılan yasal düzenleme gereğince devir ve temlik aldığı alacakları, kendisinin de “hasılat paylaşım alacak satış vaadi sözleşmesi” çerçevesinde..’ne devir ve temlik etmiş olduğu bu özel durum nedeniyle, sözleşme ve yasadaki kaynaklanan tüm vekalet ücretlerinin talep edilebileceği de kabul edilemez. O halde, açılan tüm bu nedenlerle, davacı avukatın, ücret talep ettiği dosya ile ilgili vekaletin başladığı tarihten, temlik vekaletin sona erdiği tarihe kadar, davalıya sağladığı hukuki yardım nedeniyle sarf etmiş olduğu emek ve mesaisine karşılık hak ve nesafete göre alması gereken gerek akdi gerekse karşı taraf vekalet ücreti tespit edilip, tespit edilecek bu miktarın ödetilmesine karar verilmesi gerekirken...” Y. 13. HD, T. 26.05.2015, E. 2014/1, K. 2015/1729 (Nak. Mısır, Ücret, s. 118-120, vurgu yapılmıştır); Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 03.02.2015, E. 2014/10700, K. 2015/2263, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

görülmesi için varlığı gerekli olan alacak başkasına devredildiği için tarafların öngördüğü amaç yalnızca alacaklının (müvekkilin) sorumlu tutulabileceği bir neden ile ortadan kalkmıştır ve yukarıda belirttiğimiz gibi sözleşmeden doğan asıl borç sona ermiştir, bu durumda avukata hakkaniyete göre değil tam ücret ödenmesi gerekirdi.

Sözleşmenin avukatın müvekkilden kaynaklanmayan tehditler nedeniyle istifasında olduğu gibi tarafların sorumlu tutulamayacağı bir manevi imkânsızlık nedeniyle feshinde de hakkaniyete göre ücret ödenmesi gerekir.¹¹⁸ Yargıtay ise bazı kararlarında avukatın hiçbir ücret talep edemeyeceğine karar vermiştir.¹¹⁹ Kanımızca avukatın kusuru olmadan hastalanması nedeniyle görevini ifası imkânsız hale geldiğinde de ücretin hakkaniyete göre belirlenmesi gerekir.

Av. K. m.38'deki işin reddi zorunluluğu doğuran hallerin sonradan ortaya çıkması, sözleşmedeki asıl borcun kişiye bağlı bir borç olması nedeniyle imkânsızlık olarak değerlendirilebilir.¹²⁰ Örneğin işin yolsuz veya haksız olmasının sözleşme kurulduktan sonra anlaşılması mümkündür (Av. K. m.38/I/a). İşin reddi zorunluluğu birlikte çalışılan avukatları da kapsadığı için özellikle b, c, d bentlerindeki ret gerekçesi herhangi bir kusur olmamasına rağmen daha sonra öğrenilebilir (aynı husus Av. K. m.12 bakımından da söz konusu olabilir-bkz. m.12/IV-). Mesela karşı tarafın vekili veya daha önce aynı davada hâkim olduğunu bilmeyen avukat ile sonradan birlikte çalışmaya başlayan avukatın, sebebin ortaya çıkmasında sorumluluğu olmasa da işi bırakması gerekir (Av. K. m.38/I/b ve 38/II). Benzer şekilde avukat ile hâkimin sonradan evlenmesi halinde avukatın istifası veya hâkimin çekilmesi gerekir (Av. K. m.13, HMK m.36).¹²¹ Bu hallerde ücretin hakkaniyete göre tespiti yerinde olacaktır.

Bu açıklamalarımız işin reddi zorunluluğunun sözleşmenin kurulmasından sonra ortaya çıkmış olması halinde geçerlidir. Ancak

¹¹⁸ Konuyla ilgili bkz. Sarı, s. 192; Seçer, Makale, s. 909.

¹¹⁹ "...davacı, davalıdan sadır olmayan ve dışarıdan geldiğini iddia ettiği tehditler nedeniyle vekillikten istifa ettiğini ileri sürerek müvekkilinden talepte bulunamaz." Y.13. HD, T. 05.07.2005, E. 2005/2956, K. 2005/11493, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

¹²⁰ Konuyla ilgili bkz. Sarı, s. 54-56.

¹²¹ Evlenme nedeniyle sona ermede tarafların sorumluluğunu doğuracak bir aykırılıktan söz edilemez.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, avukatın Av. K. m.38'e aykırılık sebebiyle azledildiği bir kararda;¹²² işin reddi zorunluluğu doğuran hallere aykırılığın haklı azil nedeni teşkil edip etmeyeceğini değerlendirirken yalnızca kanunun lafzına bağlı kalınmasının her zaman adil sonuçlar vermeyeceğini belirtmiş, somut olay bakımından tarafların yasağa aykırılığı bilmelerine rağmen sözleşmeyi devam ettirmelerini ve zarar doğmamış olmasını dikkate alarak azlin haksız olduğuna karar vermiştir. Karşı oy yazısında ise avukatın daha önce diğer taraf vekili olarak görev yapmış olduğu davalılarca bilinmesine rağmen bu sebeple azledilmiş olmasının hakkın kötüye kullanılması olarak görülemeyeceği; azlin haklı olduğu ancak vekalet ücreti tespit edilirken, vekaletin üstlenilmesinde her iki tarafın da kusurlu olup olmadığının ve işin yürütüldüğü sırada harcanan emek ve mesainin gözetilmesi gerektiği belirtilmiştir. Kanımızca somut olayda taraflar arasındaki sözleşme emredici hükümlere aykırılık nedeniyle baştan hükümsüzdür (TBK m.27/I), bu nedenle çekilmezlik ve haklı-haksız fesih tartışmasına gerek olmaksızın ücret istenemeyecek, yalnızca olumsuz zararın tazmini talep edilebilecektir.

Diğer yandan avukatın meslekten ihraç edilmesi nedeniyle görevini ifa edememesi avukatın sorumlu olduğu imkânsızlıktır. Bu durumda avukatın haklı azilde olduğu gibi ücret talep edememesi gerekir. Aynı şekilde avukat tedbiren işten yasaklanmışsa (Av. K. m.153/I) ve müvekkil baronun (Av. K. m.42) ya da kendisinin belirleyeceği avukat ile devam etmek istemişse avukat ücrete hak kazanamayacaktır.

b. Sözleşmenin Fesih İhbarı ile Sona Erdirilmesi

Sürelî fesih kararlaştırılmış sözleşmeler sürenin dolmasıyla kendiliğinden değil, taraflardan birinin zamanında yapacağı fesih ihbarı üzerine sürenin dolmasıyla sona erer¹²³ ve ilke olarak bu durumda haklı ya da haksız feshinden söz edilemez. Nitekim haklı istifa sayıldığında avukat tamamlamadıkları ve sözleşmede öngörülmesine rağmen hiç

¹²² YHGK, T. 21.10.2021, E. 2017/2140, K. 2021/1288, Legalbank, Erişim: 30.12.2024.

¹²³ Örneğin, "Sözleşmenin süresi bir yıldır. Taraflardan her biri bu sözleşmeyi bitimine bir hafta kala yazılı olarak feshini ihbar etmezse, Sözleşme sona erme tarihinden itibaren bir yıl daha uzamış sayılır" gibi bir ifade kullanılmışsa durum böyledir.

başlamadığı işler dahil ücretin tamamına hak kazanırken, haklı azil halinde yalnızca tamamladığı işler için ücret talep edebilecektir. Fakat vekil sonuç taahhüt etmediği gibi hukuki işlerin tamamlanması yalnızca onun iradesine bağlı değildir. Aylarca, yıllarca emek verilen işlerin sözleşme süresinin dolmasına kadar tamamlanmaması nedeniyle avukatın o işten hiç ücret alamaması sözleşmenin niteliğine aykırı olacaktır. Bu konuda açık kanun hükmü olmadığından işin niteliğine ve hakkaniyete göre karar verilmesi gerekir. Yargıtay ise bazı kararlarında feshin haksız sayılamayacağını, tamamlanmış işler için ücret ödenmesi gerektiğini,¹²⁴ bazı kararlarında ise feshin haklı olup olmadığına araştırılması gerektiğini,¹²⁵ bazılarındaysa hakkaniyete göre

¹²⁴ “...Taraflar arasında imzalanmış olan 01.12.2008 tarihli Avukatlık ücret sözleşmesinin 9. maddesine göre sözleşme 01.12.2008 ve 31.12.2010 tarihleri arasında kapsamakta olup 31.12.2010 tarihinde taraflardan birisince fesih yazılı olarak bildirilmedikçe bu sözleşme aynı koşullarda uzar hükmü yer almaktadır. Davalı taraf 13.12.2010 tarihinde yolladığı ihtarla sözleşme bitim tarihi olan 31.12.2010 tarihinden sonra davacı ile çalışmayacaklarını davacı avukata fesih iradesini bildirmiştir. Sözleşmenin bu hükmü karşısında davalının davacı ile arasındaki sözleşmeyi haksız olarak feshettiğinden bahsedilemez. Taraflar arasındaki sözleşme hukukun geçerli olup tarafları bağlar ve somut uyumsuzluğun çözümünde sözleşme hükümlerinin uygulanması gerekir...o halde davacı avukat, fesih tarihinden önce, dava dosyalarında mahkeme tarafından karara geçirilen ve icra takip dosyalarında da tahsilat gerçekleşen dosyalardan doğan karşı vekalet ücretlerini isteyebilir.” Y. 13. HD, T. 19.04.2017, E. 2015/41814, K. 2017/4717; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 08.04.2014, E. 2013/10794, K. 2014/10736; Y. 13. HD, T. 21.04.2015, E. 2014/18996, K. 2015/12834; Y. 13. HD, T. 26.05.2015, E. 2015/9142, K. 2015/16932; Y. 13. HD, T. 06.10.2015, E. 2014/35061, K. 2015/2857, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

“...Taraflar arasında düzenlenen sözleşme, hizmet hukuk müşavirliği niteliğinde bir sözleşme olup geçerlidir. Sözleşme ile belirlenen ücretin, Avukatlık Kanunu’na aykırı olduğu da kabul edilemez. O halde dava konusu ihtilafın, tarafların serbest iradeleri ile yaptıkları ve geçerli olan bu sözleşmenin hükümlerine göre çözümlenmesi gerekir. Sözleşmenin az yukarıda değinilen hükümlerine göre, Kurumun 15 gün önceden ihbar etmek koşuluyla, sözleşmeyi her zaman feshedebileceği kararlaştırıldığına göre, davalının 05.12.2008 tarihinde gönderdiği ihtarla sözleşmeyi yenilemeyeceğini bildirmesi, haksız fesih sayılamayacağı gibi, Avukatlık Kanunu’nun 174. maddesi anlamında haksız azlin sonuçlarını doğuran bir fesih de değildir. Olayda bu nedenle Avukatlık Kanunu’nun 174. maddesi hükmünün uygulanması düşünülemez.” Y. 13. HD, T. 22.10.2013, E. 2012/29349, K. 2013/25388; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 24.09.2012, E. 2012/14722, K. 2012/20842 Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

¹²⁵ Yargıtay’ın bir kararına göre; taraflar (banka ve avukat) yapmış oldukları sözleşmede, bir ay önceden yazılı bildirim ile sözleşmeyi feshedebileceklerini kararlaştırmış, müvekkil banka da söz konusu hükme dayanarak sözleşmeyi feshetmiştir.

ücret ödenmesi gerektiğini kabul etmektedir.¹²⁶ Ancak sözleşmede bir düzenleme varsa ona göre ücret ödeneceği unutulmamalıdır.¹²⁷

Fesih ihbarının sözleşmeye uygun yapılmaması halinde fesih haksız olacak, fesheden müvekkil ise kalan süre sonuna kadarki tam ücreti ödeyecek;¹²⁸ avukat ise tamamlanmamış işler için ücret alamayacaktır.

Kararda Yargıtay; sözleşmedeki hükme dayanarak gerçekleştirilen feshin haklı olup olmadığının araştırılması gerektiğini, avukatın ihmal ya da kusuru olup olmadığı konusunda bilirkişi raporu alınması gerektiğini belirtmiştir. Bkz. Y. 13. HD, T. 24.04.2006, E. 2005/16998, K. 2006/6398, Legalbank, Erişim: 29.06.2024; Aynı yönde bkz. Y. 13. HD, T. 28.01.1993, E. 9846, K. 530 (Nak. Özkaya, s. 908).

¹²⁶ "...Sözleşmede sözleşme süresinin bitiminden bir ay önce veya her zaman bir ay sonra hüküm ifade etmek üzere, tarafların yazılı ihbarla sözleşmeye son verebilecekleri kararlaştırıldığına göre, davalının sözleşme bitim tarihinden önce gönderdiği ihtarla sözleşmeyi yenilemeyeceğini bildirmesi haksız fesih sayılamayacağı gibi, haksız azil de değildir. Buna göre, sözleşmenin sona erdiği tarih itibarıyla, davacı tahsilatla sonuçlandırdığı veya henüz tahsilatla sonuçlanmayan, ancak tahsilatı mümkün hale gelen veya tahsilatı mümkün hale geldiği ve tahsilat yapılabileceği kabul edilebilecek dosyaları ile tahsilat yapılması mümkün olmayacağı anlaşılan dosyalardan dolayı sözleşmede kararlaştırılan ücreti isteyebilir. Sözleşmenin sona erdirildiği tarih itibarıyla sonuçlanmayan ve devam edip ne olacağı belli olmayan dosyalardan dolayı da davacının sarfettiği emek ve mesaisi dikkate alınarak sözleşmeye göre, isteyebileceği ücret baz alınarak ve bu miktarın altında olmak üzere hak ve nesafet kuralları çerçevesinde uygun bir miktarı ücret olarak isteyebilir." Y. 13. HD, T. 13.03.2006, E. 2005/10612, K. 2006/3518, Kazancı, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

¹²⁷ "...Somut olayda davacı ile davalı arasında imzalanmış olan 05.01.2012 tarihli avukatlık sözleşmesinde davacı avukatın alacağı ücretin toplam 18.200,00 TL olduğu bunun 9.100,00 TL'sinin 10 Nisan'da kalanın ise 10 Mayıs'ta ödeneceği anlaşılmaktadır. Mahkemece takip tarihi itibarıyla 10 Mayıs'ta ödenmesi gereken kısmın henüz muaccel olmadığından bahisle davanın muaccel olan kısmı yönünden kabulüne karar verilmiştir. Oysa ki sözleşmenin 7. maddesinde de belirtildiği gibi ve ayrıca istifa tarihi itibarıyla davacı avukat dosyadan elini çektiğinden tüm vekalet ücreti alacağı muaccel hale gelmiştir." Y. 13. HD, T. 16.11.2015, E. 2014/15124, K. 2015/33136, Legalbank, Erişim: 29.06.2024.

¹²⁸ "...Davalı vekil eden 31.12.2003 tarihli yazı ile aralarındaki "hukuki danışmanlık sözleşmesini" fesih ettiğini bildirmiş ise de, bu fesih sözleşmede belirtilen feshi ihbar süresine uygun olarak yapılmamıştır. Dolayısı ile taraflar arasındaki hukuki danışmanlık sözleşmesi 2004 yılı içinde yenilenmiştir. Ne var ki, vekâlet sözleşmeleri karşılıklı güvene dayanan bir sözleşme olup, güven sözleşmenin en önemli bir özelliğini teşkil eder. Bu nedenle taraflardan her biri sözleşmeyi her zaman için fesih edebilir. Yani vekâletten istifa ve azil BK'nın 396/1. maddesi gereği her zaman için mümkündür. Ne var ki, azil haksız ise, davacı kalan süre sonuna kadarki ücretin tamamına hak kazanır." Y. 13. HD, T. 14.01.2008, E. 2007/8188, K. 2008/253, Legalbank, Erişim: 29.06.2024 (vurgu yapılmıştır).

Somut olayda fesih ihbarının usulsüzlüğündeki kusura bakarak hakkaniyete uygun değerlendirme yapılabilir.

3. Hakkaniyete Göre Ücret Miktarının Belirlenmesi

Yargıtay'ın hakkaniyete göre ücret ödenmesi sonucuna vardığı kararlarında; avukatın sözleşme ve yasadan kaynaklanan tüm vekalet ücretlerini talep edemeyeceği belirtildikten sonra tamamlanmış işlere ilişkin olarak; avukatın sözleşmenin sona erdiği tarih itibariyle tahsilatla sonuçlandırdığı veya henüz tahsilatla sonuçlanmayan ancak tahsilatı mümkün hale gelen dosyalar ile tahsilat yapılması mümkün olmayacağı anlaşılan dosyalardan dolayı sözleşmede kararlaştırılan ücreti isteyebileceği kabul edilmektedir. Tamamlanmamış işler bakımından ise avukatın sözleşmenin sona erdirildiği tarih itibariyle sonuçlanmayan ve devam edip ne olacağı belli olmayan dosyalardan dolayı da sarf ettiği emek ve mesaisi dikkate alınarak sözleşmeye göre isteyebileceği ücretin altında olmak üzere hak ve nesafet kuralları çerçevesinde uygun bir miktarı ücret olarak isteyebileceği ve ayrıca aynı kurallara uygun olarak karşı taraf vekalet ücretini de isteyebileceği belirtilmektedir.¹²⁹

Kanımızca tamamlanmamış işler konusunda TMK m.4 ve TBK m.126'dan yararlanılması düşünülebilir ancak bunlardan önce TBK m.514 yeterli çözümü sunmaktadır. Bu hükme göre; vekalet sözleşmesinin sona ermesi halinde vekil, prensip olarak ücretin tamamını talep edememekle birlikte, sözleşmenin sona erdiğini öğrenmeden önce gerçekleştirdiği işle orantılı olarak talepte bulunabilir.¹³⁰ Talep edilecek miktar TMK m.4 uyarınca hâkim tarafından hakkaniyete göre belirlenecektir. Yargıtay kararlarında da TBK m.514'e göre avukatın sözleşmenin sona erdiği ana kadar sarf ettiği emeğin karşılığı ücretin

¹²⁹ Y. 13. HD, T. 13.03.2006, E. 2005/10612, K. 2006/3518, Kazancı, Erişim: 29.06.2024.

¹³⁰ Ücretli vekalet sözleşmesi bulunmaktaysa, ücretin orantılı olarak ödenmesi talep edilebilir. Fellmann Walter, Berner Kommentar: Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, 6. Band: Das Obligationenrecht (OR), 2. Abteilung: Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 4. Teilband: Der einfache Auftrag, Art. 394-406 OR, Stämpfli Verlag AG, Bern 1992, Art. 404, N. 30, s. 816; Hüseyin Hatemi/Rona Serozan/Abdülkadir Arpacı, Borçlar Hukuku: Özel Bölüm, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992, s. 432, 433; Şahin, s. 110; Kayıhan/Ünlütepe, s. 184; Seçer, Makale, s. 894.

ödenmesi gerektiği kabul edilmiştir.¹³¹ Ödenecek miktar¹³² hâkim tarafından takdir edileceğinden hakkaniyete göre karar verilmesi zaten TMK m.4'ün gereğidir.

SONUÇ

Avukatlık Kanunu'nun 174. maddesinde avukatlık sözleşmesinin feshinin ücret alacağına etkisi oldukça katı şekilde düzenlenmiş, avukatın ya tam ücret alacağı ya da hiç ücret alamayacağı bir çözüm tarzı kabul edilmiştir. Kanımızca kanun koyucu fesih nedeninden taraflardan birinin tek başına sorumlu olacağını düşünmüş, diğer ihtimalleri dikkate almamıştır. Bu sebeple fesih nedeninden her iki tarafın da sorumlu olduğu ve her ikisinin de sorumlu tutulamayacağı haller baki-

¹³¹ ... miras bırakan ücretin tamamına hak kazanmadığı bir dönemde öldüğüne ve ölümle vekâlet sona erdiğine göre, mahkemenin avukatın ölüm gününe kadar sarf ettiği emek ve hüküm kesinleşinceye kadar normal olarak sarf etmesi gereken emeği gözeterek, ölünceye kadar sarf edilen emeğin, kesinleşme gününe kadar sarf edilmesi gereken emeğin yüzde kaç olduğunu bilirkişiye tespit ettirmesi ve tespit edilecek bu yüzde tutarına hükmetmesi gerekir Y. 4. HD., 21.12.1971 T., E. 9679, K. 10771 (Nak. Uygur, s. 9070).

Davacı Gündüzlü Köyü Tüzel Kişiliği, davalıya verdiği vekâletname uyarınca dava dilekçesinde yazılı davayı takip etmesi gerekirken, savcı olarak meslekten ayrılması nedeniyle bu davaları takip etmediğini bildirerek, davalıya verdikleri 8.000 liranın ödetilmesini istemiştir. Davalı, davacı köye ait birçok davaları takip edip sonuçlandırdığını ve bu yönden davacıda 2.000 lira daha alacağı gerçekleştiğini savunup, karşılık dava olarak 2.000 liranın ödetilmesini istemiştir. Taraflar arasında ücret sözleşmesi bulunmadığı anlaşılmaktadır. Vekilin bu durumda davaların açıldığı günde yürürlükte bulunan avukatlık ücret tarifesi gereğince hak kazandığı tutarın tespiti gerekmektedir. Tarifeye göre vekilin tam ücret alabilmesi için davaların sonuçlanması şarttır. Davalı savcı olarak meslekten ayrıldığına göre, artık görülmekte bulunan davalara giremeyeceğinden ayrıldığı tarihe kadar katlandığı emek göz önünde tutularak, bu davalar için de bu emeği karşılığının kendisine verilmesi gerekir. O hâlde, mahkemece, davalının sonuçlandırdığı ve meslekten ayrılması nedeniyle bitiremediği davaların taraflardan sorularak tespiti ve birleştirilmesi suretiyle' görülmekte olan davaların birleştirme nedeniyle henüz bitirilmemiş ve görülmekte bulunduğu kabul ve bu esaslar uyarınca yapılacak bilirkişi incelemesi sonunda gerçekleşecek sonuca göre karar verilmesi gerekirken, hâlen görülmekte bulunan ve birleştirilmiş davaların sonuçlanmış olarak kabulü ve uyuşmazlığın çözümlenmesine yeterli bulunmayan bilirkişi raporu esas alınarak hüküm verilmesi bozmayı gerektirir. Y. 4. HD., 22.10.1971 T., E. 6999, K. 8783 (Nak. Uygur, s. 9070).

¹³² Hatırlatalım ki; taraflar arasında sözleşme yoksa ya da sözleşme geçersizse, AAÜT'ye göre belirlenecek ücret ödenir (Av. K. m.164/IV, AAÜT m.1).

mından Av. K.'da gerçek ve bilinçsiz bir boşluk olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle fesih nedeninin sonraki ifa imkânsızlığı, işlem temelinin çökmesi (amacın bozulması, sonradan gerçekleşmesi ve ortadan kalkması) olduğu durumlarda Kanun yetersiz kalmaktadır. Bu yetersizlik Yargıtay tarafından giderilmeye çalışılmış fakat tutarlı bir yöntem takip edilmemiştir.

Her şeyden önce Yargıtay kararlarında avukatlık sözleşmesinin feshi için kullanılan haklı ve haksız fesih (azil ve istifa) terimleri kavramsal olarak diğer sürekli edimli sözleşmeler için kullanılan haklı- haksız fesih ile örtüşmemektedir. Bunun ilk nedeni avukatlık sözleşmesinin taraflarına diledikleri zaman ve herhangi bir neden belirtmeksizin sözleşmeyi feshetme olanağı sağlayan yasal fesih hakkıdır (TBK m.512/I/c.1). Bu hak sayesinde sözleşme fesih haksız olsa dahi sona erer, diğer sürekli edimli sözleşmelerde ise haksız fesih sözleşmeyi sona erdirmez. İkinci olarak, diğer sürekli edimli sözleşmeler feshedildiğinde feshe neden olan çekilmezlik olgusundan sorumlu olan taraf olumsuz mali sonuçları üstlenir. Böylelikle sözleşmeyi haklı nedenle fesheden taraf dahi tazminat ödeyebilir ve sözleşme devam etseydi elde edeceği kazançtan mahrum kalabilir. Avukatlık sözleşmesinin feshinde ise haklı fesheden taraf ücrete ilişkin olumsuz sonuçlardan etkilenmez. Bunun nedeni Av. K. m.174/I ve II'de feshin haklılığının çekilmezlik olgusunun yanı sıra, güven ilişkisinin zedelenmesinden kimin sorumlu (kararlarda kullanılan terim ile "kusurlu") olduğuna göre belirlenmesidir. Çekilmezlik nedeninden müvekkil sorumlu ise istifası haklı, azil haksız; avukat sorumlu ise azil haklı, istifa haksızdır. Ücret alacağının belirlenmesi bakımından Yargıtayca kabul edilen bu pratik yaklaşıma göre fesih anında tamamlanmamış işler için; haklı istifa ve haksız azilde avukat tam ücrete hak kazanmakta, haklı azil ve haksız istifada ise hiçbir ücret talep edememekte ve önceden aldığı ücreti iade etmek zorunda kalmaktadır. Fesih anında tamamlanmış işler ise genel kurala uygun olarak fesihten etkilenmemektedir.

Belirttiğimiz gibi bu yaklaşım; feshe neden olan çekilmezlik olgusundan her iki tarafın da sorumlu olduğu ve her iki tarafın da sorumlu olmadığı ihtimalleri dışlamaktadır. Bu ihtimallerde ve Yargıtay kararlarında bazen haklı ya da haksız fesih olarak değerlendirilemeyeceği ifade edilen; sözleşmenin yasa gereği sona ermesi, sonraki imkânsızlık, işlem temelinin çökmesi ve fesih ihbarı ile sona ermesi gibi hallerde

tarafların sorumluluğu dikkate alınarak ücretin hakkaniyete göre belirlenmesi gerekebilir. Ayrıca, Av K. m.174/II/c.2’de avukatın kusurunun olduğu azilde hiç ücret ödenmeyeceği yazsa da fesih nedeninde her iki tarafın da kusurlu olduğu durumlarda hiç ücret ödenmemesi normun amacına ve sorumluluk hukukunun genel ilkelerine uygun olmayacaktır. Fikrimize göre Yargıtay kararlarında geçen “hakkaniyete göre ücret” ifadesini TBK m.514 ve 126 gerekçelendirmek mümkündür, söz konusu durumlarda ücret hâkim tarafından belirleneceği için takdir hakkının TMK m.4’de düzenlenen hakkaniyet ilkesine göre kullanılması doğal ve zorunludur.

Bu açıklamalarımızı özetleyecek olursak, fesih anında tamamlanmamış işler bakımından:

A. Avukatın tam ücrete hak kazanacağı haller;

1. Sözleşme ilişkisi çekilmez duruma gelmemiş olmasına rağmen yapılan azil,
2. Sözleşme ilişkisini çekilmez kılan nedenden yalnızca müvekkilin sorumlu olduğu azil,
3. Sözleşme ilişkisini çekilmez kılan nedenden yalnızca müvekkilin sorumlu olduğu istifadır.

B. Avukatın hiçbir ücrete hak kazanamayacağı haller;

1. Sözleşme ilişkisi çekilmez duruma gelmemiş olmasına rağmen yapılan istifa,
2. Çekilmezlik nedeninden yalnızca avukatın sorumlu olduğu istifa,
3. Çekilmezlik nedeninden yalnızca avukatın sorumlu olduğu azildir.

C. Avukatın hakkaniyete göre ücrete hak kazanacağı haller:

1. Sözleşme ilişkisini çekilmez kılan nedenden iki tarafın da sorumlu olduğu azil ve istifa,
2. Sözleşme ilişkisini çekilmez kılan nedenden iki tarafın da sorumlu olmadığı azil ve istifadır.

Tam ücrete hak kazanan avukat fesih tarihine kadar hak ettiği alacakları, sözleşmenin son bulacağı tarihe kadar ödenmesi gereken ücreti ve masrafları talep edebilir. Ücretin sözleşmede kararlaştırılma-

ması veya ücretin kararlaştırıldığı hükmün geçersiz olması halinde AAÜT'nin alt sınırını oluşturduğu ve Av. K.'ya göre hesaplanacak ücret ödenir. Müvekkilin ödeyeceği ücretten avukatın yapmaktan kurtulduğu iş nedeniyle tasarruf ettiği veya söz konusu iş yerine aldığı başka bir işten kazandığı ve kazanmaktan kasten imtina ettiği ücretin indirilmesi gerekir. Ücrete hak kazandığı durumda avukat akdi ücretin yanında müvekkil lehine hükmedilecek karşı yan vekalet ücretini de isteyebilir. Haksız azilde ve haklı istifada karşı taraf vekalet ücreti avukata ait olmakla birlikte müvekkilin ödemesi gereken miktar yapılan tahsilâta göre belirlenmelidir. Bununla birlikte, dürüstlük kuralının gerektirdiği bazı durumlarda tahsilatın yapılmış sayılması kabul edilebilir. Karşı yan vekalet ücreti ve fer'ilerine müvekkilin bunları diğer taraftan tahsil ettiği günden itibaren temerrüt faizi istenebilmelidir. Zira müvekkil tahsil ettiği bu para bakımından iyiniyetli sebepsiz zenginleşen (TBK m.117) sayılamaz.

Kaynakça

Kitaplar

- Akıncı Şahin, Vekalet Sözleşmesinin Sona Ermesi, Sayram Yayınları, Konya 2004.
- Akipek Şebnem, Alt Vekâlet, Yetkin Yayınevi, Ankara 2003.
- Akyol Şener, Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.
- Altınok-Ormancı Pınar, Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
- Aral Fahrettin/Ayrancı Hasan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Aydın Murat, Avukatlık Ücreti, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 7. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020.
- Başpınar Veysel, Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, Yetkin Yayınevi, Ankara 2004.
- Baysal Başak, Sözleşmenin Uyarlanması, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Bilge Necip, Borçlar Hukuku, Özel Borç Münasebetleri, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Sevinç Matbaası, Ankara 1971.
- Buz Vedat, Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme, Yetkin Yayınevi, Ankara 2014 (1998 Baskıdan Tıpkı Basım). (Anılış: Sözleşmeden Dönme)
- Cumalıoğlu Emre, TBK, CISG ve Karşılaştırmalı Hukukta Öngörülebilir İhlal, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Demirsatan Barış, Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Sözleşmenin Haksız Olarak Sona Erdirilmesi, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011.

- Eren Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 29. Baskı, Legem Yayınevi, Ankara 2024. (Anılış: Genel)
- Eren Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Legem Yayınevi, Ankara 2023. (Anılış: Özel)
- Fellmann Walter, Berner Kommentar: Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, 6. Band: Das Obligationenrecht (OR), 2. Abteilung: Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 4. Teilband: Der einfache Auftrag, Art. 394-406 OR, Stämpfli Verlag AG, Bern 1992.
- Gökyayla K. Emre, Avukatlık Sözleşmesinin Avukatın Azli ve İstifasıyla Sona Ermesi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007.
- Güner Semih, Avukatlık Hukuku, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2011.
- Günergök Özcan, Avukatlık Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Hatemi Hüseyin/Serozan Rona/Arpacı Abdülkadir, Borçlar Hukuku: Özel Bölüm, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.
- İlgün Candaş, Avukatlık Ücret Sözleşmesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- İnceoğlu M. Murat, Kira Hukuku Cilt 1, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.
- Karateke Songül, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Turhan Yayınevi, Ankara 2006.
- Mısır Haşim, Avukatlık Disiplin Hukuku, 3. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2016. (Anılış: Disiplin)
- Mısır Haşim, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücret Soru-Cevap, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 380, Ankara 2020. (Anılış: Ücret)
- Müderresioğlu Feridun, Avukatlıkta Vekalet ve Ücret Sözleşmesi ve İçtihatlar, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1974.
- Özkaya Eraslan, Vekalet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması, Güncellenmiş 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2013.
- Tercier Pierre/Pichonnaz Pascal/Develioğlu H. Murat, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Turan Fühner Ezgi, Avukatın Azli ve Haksız Azlin Hukuki Sonuçları, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Sarı Suat, Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi, Beşir Yayınevi, İstanbul 2004.
- Seçer Öz, Eser Sözleşmesinin İş Sahibi Tarafından Tam Tazminatla Feshi, 2.Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2020 (Anılış: Kitap).
- Seliçi Özer, Borçlar Kanunu'na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 2247, Hukuk Fakültesi No: 505, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1976.
- Serozan Rona, Sözleşmeden Dönme, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007.
- Sungurtekin Özkan Meral, Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 6102 ve 6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu Değişiklikleri ile Güncellenmiş 4. Baskı, Fakülteler Kitabevi, İzmir 2013.

- Tandoğan Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt 2, 5. Tıpkı Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.
- Tutumlu Mehmet Akif/Usta Murat, Vekalet Ücreti Davası, Seçkin Yayınevi, Ankara 2017.
- Uygur Turgut, Açıklamalı – İçtihatlı Borçlar Kanunu, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku, Cilt 8, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010.
- Yavuz Cevdet, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt 2, Güncellenmiş ve Yenilenmiş 11. Baskı (Haz. Yavuz Cevdet/Acar Faruk/Özen Burak), Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Zevkliler Aydın/Gökyayla Emre, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 20. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.

Tezler

- Bağlı Tahiroğlu Yasemin, Hukuk Yargılamasında Vekâlet Ücreti, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.

Makaleler

- Aksu Raziye, “Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2016, S. 27, ss. 861-891.
- Akyol Şener, “Venire Contra Factum Proprium (Önceki Eylem İle Çelişkili Davranış Yasası)”, Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan, Yetkin Yayınevi, Ankara 2006, ss. 77-96.
- Burcuoğlu Haluk, “Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti ile İlgili Önemli Bazı Sorunlar” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2003, S. 49, ss. 49-82.
- Buz Vedat, “Vekâlet Sözleşmesini Uygun Olmayan Zamanda Sona Erdiren Tarafın Sorumluluğu”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 2022, C. 38, S. 3, ss. 373-404. (Anıls: Vekâlet Sözleşmesi)
- Cumalıoğlu Emre/Kalkancı Yasemin/Öbek Sena, “Avukatın Hapis Hakkına İlişkin Yargıtay Kararlarının Eleştirisi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2024, S. 175, ss. 303-358.
- Ertuş Şeref, “Bir Sözleşmenin Haklı ve Haksız Feshinin Sonuçları”, Prof. Dr. Bilge Öztan’a Armağan, Turhan Yayınevi, Ankara 2008, ss. 391-399.
- Kayıhan Şaban/Ünlütepe Mustafa, “Vekâlet Sözleşmesinin Kendine Özgü Sona Erme Sebepleri”, *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2014, S. 3, ss. 171-212.
- Schwarz Andreas B., “Türk Borçlar Hukukuna Göre Akdin İhlali Sebebiyle Fesih”, Ebül’ula Mardin’e Armağan, İstanbul 1943, ss. 759-794.
- Seçer Öz, “Vekâlet Sözleşmesinin Vekâlete Özgü Sebeplerle Sona Ermesi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015, C. 2, Özel Sayı: Hukuk Fakültesinin Kuruluşunun 5. Yılına Armağan, ss. 877-944 (Anıls: Makale).
- Şenocak Zarife, “Avukatın Akdi Sorumluluğunun Şartları”, *Ankara Barosu Dergisi*, 1998, S. 2, ss. 5-33.

İnternet Kaynakları

Kazancı, İçtihat Bilgi Bankası, <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/yargitayindex.htm>, Erişim: 29.06.2024.

Legalbank, Elektronik Hukuk Bankası, <https://legalbank.net/arama/mahkeme-kararlari>, Erişim: 29.06.2024.

Lexpera, İçtihat Arama, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, Erişim: 29.06.2024.

Sinerji, İçtihat, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr>, Erişim: 29.06.2024.

Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları, https://d.barobirlik.org.tr/mevzuat/avukata-ozel/meslek_kurallari/tbb_meslek_kurallari-2022.pdf, Erişim: 30.12.2024.

